

Uppföljning av Göteborgs Stads miljöledningssystem 2022

Enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk
miljöledning

Rapportnummer: 2022:14

Förord

Miljöförvaltningen i Göteborgs Stad har under hösten 2022 följt upp hur stadens förvaltningar och bolag har implementerat stadens gemensamma miljöledningssystem. Vi har undersökt hur väl miljöledningssystemet efterlevs och hur effektivt det är för staden som helhet. Resultatet presenteras i denna rapport.

Vi vill rikta ett stort tack till alla förvaltningar och bolag som har bidragit genom att lämna information om det egna arbetet med miljöledningssystemet och miljöfrågor. Det har gjort det möjligt att följa upp status för staden, analysera systemets effektivitet och dra slutsatser kring vad staden behöver arbeta vidare med.

Uppföljning av Göteborgs Stads miljöledningssystem 2022

Enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

Göteborgs Stad, miljöförvaltningen

Författare: Miljöförvaltningen, Göteborgs Stad

ISBN nr: 1401–2448

Vill du använda text eller bilder ur denna rapport citerar du: Miljöförvaltningen Göteborgs Stad, 2022:14 Uppföljning av Göteborgs Stads miljöledningssystem 2022 Enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

Detta är en rapport i miljöförvaltningens rapportserie. Hela rapportserien hittar du på <https://goteborg.se/mfrapporter>

Sammanfattning

Göteborgs Stads gemensamma miljöledningssystem ska stärka miljö- och klimatarbetet och göra det enklare för stadens förvaltningar och bolag att arbeta systematiskt och samordnat med ständiga förbättringar inom miljöområdet. Miljöledningssystemet är ett viktigt verktyg för att kunna nå målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030.

Miljö- och klimatnämnden ansvarar för att genomföra stödjande miljörevisioner i stadens förvaltningar och bolag. I denna rapport sammanställs och presenteras bedömningar och iakttagelser från de miljörevisioner som genomförts på stadens förvaltningar och bolag under hösten 2022. Rapporten redovisar övergripande analys av hur bestämmelserna i Göteborg Stads anvisning för systematisk miljöledning efterlevs och miljöledningssystemets effektivitet. I rapporten dras även slutsatser för att förbättra stadens systematiska miljöarbete.

Sammantaget bedöms cirka 25 procent av förvaltningarna och cirka 50 procent av bolagen ha ett systematiskt miljöarbete, vilket är samma andel som 2021. Den största förändringen sedan föregående år är att hälften av alla förvaltningar har gått från att inte ha ett systematiskt miljöarbete till att delvis ha det. I år bedöms cirka 65 procent av förvaltningarna och cirka 45 procent av bolagen delvis ha ett systematiskt miljöarbete. Det är fortfarande några förvaltningar och bolag som helt bedöms sakna ett systematiskt miljöarbete.

Utifrån årets miljörevisioner har miljöförvaltningen identifierat följande väsentliga avvikelser gentemot anvisningen för systematisk miljöledning för staden som helhet: otillräcklig resursättning och ansvarsfördelning, otillräcklig kompetens för att utföra arbetsuppgifterna på ett miljömässigt riktigt sätt samt otillräcklig kunskap om gällande lagkrav.

Slutsatserna kan sammanfattas med att flera förvaltningar och bolag gjort framsteg i implementeringen av miljöledningssystemet jämfört med föregående år, men att utvecklingen går för långsamt. Flera verksamheter saknar en grundlig kartläggning och bedömning av sin verksamhets miljöpåverkan, vilket riskerar att leda till fel fokus och mindre effekt i miljöarbetet. Endast en tredjedel av förvaltningarna och två tredjedelar av bolagen har antagit lokala miljömål. Mer än hälften av verksamheterna utvärderar inte, eller endast delvis, hur det systematiska miljöarbetet fungerar.

För att förbättra det systematiska miljöarbetet innehåller rapporten förslag till fortsatt arbete på central och lokal nivå. Varje förvaltning och bolag fick specifika rekommendationer för sitt fortsatta arbete i samband med sin miljörevision. Miljöförvaltningen behöver fortsätta driva på och samordna stadens miljöarbete samt skapa förutsättningar för att underlätta och effektivisera förvaltningars och bolags systematiska miljöarbete.

Innehåll

1	Inledning	6
1.1	Syftet med rapporten	6
1.1.1	Syfte och inriktning för miljörevisioner	6
1.2	Bakgrund	7
1.2.1	Göteborgs Stads miljöstyrning	7
1.2.2	Sammanfattning från miljörevisioner 2021	9
1.2.3	Centralt stöd 2022	10
2	Metod	12
2.1	Arbetsprocess för miljörevisionerna	12
2.1.1	Samla in underlag	12
2.1.2	Verksamhetsbesök	13
2.1.3	Återkoppla till verksamheterna	13
2.2	Bedömning av det systematiska miljöarbetet	13
3	Bedömningar och iakttagelser	15
3.1	Sammanfattande bedömningar och iakttagelser	15
3.2	Bedömningar och iakttagelser per avsnitt	17
3.2.1	Skapa förutsättningar	17
3.2.2	Planera	19
3.2.3	Genomföra	21
3.2.4	Följa upp och rapportera	23
3.2.5	Förbättra och utveckla	24
3.3	Bedömningar och iakttagelser per förvaltning och bolag	26
3.3.1	Bygg och förvaltning	28
3.3.2	Utbildning	28
3.3.3	Samhällsplanering	29
3.3.4	Kultur och event	30
3.3.5	Vård och omsorg	30
3.3.6	Stöd och myndighet	31
3.3.7	Tekniska bolag och förvaltningar	31
3.3.8	Kontor	32
3.4	Temaområden	32
3.4.1	Iakttagelser utifrån svaren om avfallsplan	33
3.4.2	Iakttagelser utifrån svaren om energiplan	33

3.4.3	Iakttagelser utifrån svaren om åtgärdsplan för god vattenstatus	33
3.4.4	Iakttagelser utifrån svaren om investeringar kopplat till miljö- och klimatmål	34
3.5	Verksamhetsspecifika klimatmål	34
3.5.1	Bedömning	34
3.5.2	Utveckling sedan 2021	34
3.5.3	Iakttagelser	34
3.6	Väsentliga avvikelser	35
3.6.1	Bedömning	35
4	Analys	36
4.1	Efterlevnad av anvisningens bestämmelser	36
4.1.1	Hur väl efterlevs bestämmelserna i anvisningen för systematiskt miljöarbete?	36
4.1.2	Hur skiljer sig det systematiska miljöarbetet mellan förvaltningar och bolag?	36
4.1.3	Vilka är framgångsfaktorerna för ett systematiskt miljöarbete och vilken typ av verksamheter har kommit längst?	36
4.1.4	Vad är orsakerna till bristande efterlevnad?	37
4.2	Miljöledningssystemets effektivitet	38
4.2.1	Varför är det viktigt att kartlägga och bedöma miljöpåverkan?	38
5	Slutsatser	39
6	Fortsatt arbete	41
6.1	Central nivå	41
6.2	Lokal nivå	41
7	Ordlista	43
8	Referenser	44

Bilaga 1: Enkätfrågor inför stödjande miljörevision 2022

Bilaga 2: Bedömning per bestämmelse i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

Bilaga 3: Sammanfattning av enkätsvar om temaområden inför stödjande miljörevision 2022

1 Inledning

Stadens gemensamma miljöledningssystem ska stärka miljö- och klimatarbetet och göra det enklare för stadens förvaltningar och bolag att arbeta systematiskt och samordnat. Miljöledningssystemet är ett viktigt verktyg för att staden ska kunna nå målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 (Göteborgs Stad, 2021).

Miljö- och klimatnämnden ansvarar för att genomföra stödjande miljörevisioner i stadens förvaltningar och bolag. Miljörevisionerna ska visa hur väl stadens förvaltningar och bolag efterlever bestämmelserna i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning (Göteborgs Stad, 2020a), fånga upp väsentliga avvikelser ur ett hela stadenperspektiv och hur effektivt miljöledningssystemet fungerar för staden som helhet.

1.1 Syftet med rapporten

Rapporten ska sammanställa och presentera bedömningar och iakttagelser från de stödjande miljörevisioner som genomförts på stadens förvaltningar och bolag under hösten 2022. Rapporten ska redovisa övergripande analys av efterlevnaden av bestämmelserna i Göteborg Stads anvisning för systematisk miljöledning och miljöledningssystemets effektivitet. Rapporten ska även dra slutsatser för att förbättra stadens systematiska miljöarbete för att bättre bidra till att uppfylla målen i miljö- och klimatprogrammet.

1.1.1 Syfte och inriktning för miljörevisioner

Miljörevisionerna ska stödja stadens förvaltningar och bolag i det systematiska miljöarbetet samt stämma av att bestämmelserna i Göteborg Stads anvisning för systematisk miljöledning (härefter kallad *anvisningen*) följs. Miljörevisionerna ska präglas av stödjande dialog och vara ett tillfälle att sprida goda exempel.

Inriktning för miljörevisioner hösten 2022

Det här är andra året miljöförvaltningen genomför stödjande miljörevisioner. Förutom att följa upp efterlevnaden av bestämmelserna i anvisningen har det även funnits en inriktning för att utveckla miljörevisionerna för att bli mer behovsanpassade samt testa hur miljörevisionerna kan bidra till en mer samlad bild över hur förvaltningar och bolag arbetar och vilken effekt det har.

Inriktningen har delats in i två delar:

- Genom att gruppera förvaltningar och bolag utifrån deras kärnverksamhet gavs möjlighet att få bättre underlag till att bättre anpassa både miljörevisioner och stöd för varje verksamhet.
- Genom att undersöka ett antal temaområden gavs möjlighet att öka kunskapen och förbättra förståelsen för stadens styrdokument och

uppdrag inom den ekologiska dimensionen samt visa hur miljöledningssystem kan användas för ökad måluppfyllelse.

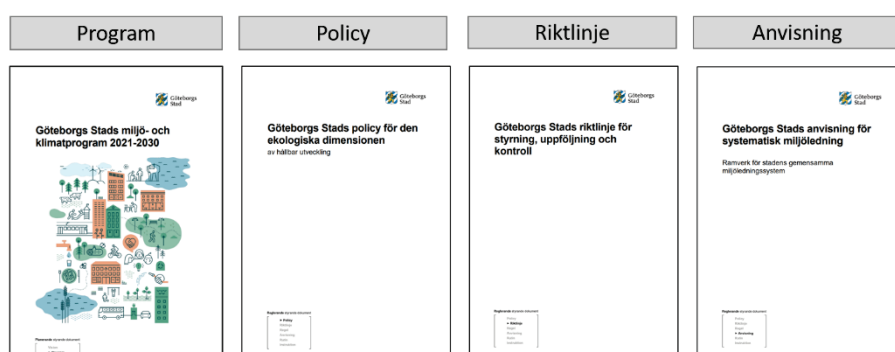
Följande temaområden togs upp i enkäten (se bilaga 1) och följdes upp vid verksamhetsbesöken vid behov.

- Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030 (Göteborgs Stad, 2020b)
- Göteborgs Stads energiplan 2022–2030 (Göteborgs Stad, 2022a)
- Göteborgs Stads åtgärdsplan för god vattenstatus 2023–2027¹
- Miljö- och klimatpåverkan från investeringar

1.2 Bakgrund

1.2.1 Göteborgs Stads miljöstyrning

Göteborg ska ställa om till en ekologiskt hållbar stad till 2030. Bärande delar i Göteborgs Stads miljöstyrning är miljö- och klimatprogrammet (Göteborgs Stad, 2021) tillsammans med policyn för den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling (Göteborgs Stad, 2022b), riktlinjen för styrning, uppföljning och kontroll (Göteborgs Stad, 2016) samt anvisningen för systematisk miljöledning, se Figur 1.

Figur 1 Fyra bärande delar i Göteborgs Stads miljöstyrning: Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030, Göteborgs Stads policy för den ekologiska dimensionen, Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll samt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030

Miljö- och klimatprogrammet är det övergripande planerande styrande dokumentet för arbetet inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. Programmet fokuserar på de största utmaningarna för ett ekologiskt hållbart Göteborg och innehåller tre miljömål med tillhörande delmål, som handlar om naturen, klimatet och människan. I programmet finns sju tvärgående strategier som fokuserar på hinder och utmaningar. De ska genom bred samverkan, inom

¹ Ännu inte beslutad. Godkändes av miljö- och klimatnämnden 2022-11-22 och skickades vidare till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för fastställande. [Protokoll Göteborgs Stad, Miljö- och klimatnämnden, § 216 Dnr MKN-2021-4872, 2022-11-22 \(goteborg.se\)](#)

och utanför stadens organisation, utveckla nya lösningar och arbetssätt för att öka stadens kapacitet att nå miljömålen.

Inom Göteborgs Stad finns andra planerande styrande dokument inom miljöområdet som kompletterar miljö-och klimatprogrammet, exempelvis Göteborgs Stads avfallsplan.

Göteborgs Stads policy för den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling

Policyn är det övergripande reglerande styrande dokumentet inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling och anger stadens gemensamma åtaganden och styrande principer för arbetet.

Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll

Riktlinjen anger nämnders och bolagsstyrelsers ansvar i det arbete som ska ske inom ramen för styrningen, uppföljningen och kontrollen av verksamheten.

Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

Anvisningen kompletterar riktlinjen för styrning, uppföljning och kontroll och utgör stadens gemensamma basnivå för att styra den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. Anvisningen innehåller bestämmelser på två nivåer – lokalt för nämnder och bolagsstyrelser och deras förvaltningar och bolag, samt centralt för kommunledning och miljö- och klimatnämnden. Bestämmelserna handlar om att skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp, förbättra och utveckla miljöarbetet.

Den gemensamma systematiken i anvisningen gör det enklare för staden att styra sitt miljö- och klimatarbete och att öka takten i arbetet för att nå målen i miljö- och klimatprogrammet och andra gemensamma mål.

Miljö- och klimatnämnden ska med stöd av miljöförvaltningen stödja, driva och analysera efterlevnad av stadens miljöledningssystem samt stödja kommunstyrelsen att säkerställa systemets effektivitet. Miljö- och klimatnämnden ska tillhandahålla stöd, vägledning, utbildning och stödjande miljörevisioner.

Angreppssätt för att nå målen i miljö- och klimatprogrammet

Stadens miljöledningssystem och arbetet i miljö- och klimatprogrammets strategier är två olika angreppssätt som kompletterar varandra för att nå målen i miljö- och klimatprogrammet, såväl som andra mål i staden, se Figur 2. Miljöledningssystemet utgår från de enskilda förvaltningarnas och bolagens viktigaste direkta och indirekta miljöpåverkan och bygger på stadens befintliga systematik. Strategiarbetet utgår från gemensamma utmaningar i staden och fokuserar på att identifiera och hantera de viktigaste hindren för att lösa dem och på så sätt öka stadens kapacitet att nå målen.

Figur 2 Översiktsbild över innehållet i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram som illustrerar programmets sju tvärgående strategier och stadens gemensamma miljöledningssystem (planera, genomföra, följa upp och förbättra) som två olika angreppssätt för att nå målen i programmet. I bilden saknas programmets delmål.

Uppföljningsprocesser inom Göteborgs Stads miljöstyrning

Uppföljning spelar en central roll för att aktivt driva på och öka takten i stadens miljö- och klimatarbete. Genom att regelbundet följa upp och analysera resultatet undersöker staden miljöarbetets utveckling, om fokus läggs på rätt saker och om staden prioriterat det som ger störst effekt. Uppföljningen bidrar också till att undersöka hur miljöförvaltningens stöd till stadens verksamheter behöver anpassas och vilka satsningar eller justeringar som behöver göras för att nå stadens miljö- och klimatmål. Miljö- och klimatarbetet följs upp på tre sätt som kompletterar varandra:

- Miljömålsuppföljning: Miljö- och klimatprogrammets mål och delmål följs upp vartannat år.
- Strategiuppföljning: Strategiernas arbete med att bygga kapacitet för att påskynda stadens miljö- och klimatomställning följs upp årligen.
- Uppföljning av stadens miljöledningssystem: Efterlevnaden och effektiviteten av miljöledningssystemet följs upp årligen genom stödjande miljörevisioner hos stadens förvaltningar och bolag.

1.2.2 Sammanfattning från miljörevisioner 2021

År 2021 var första gången stödjande miljörevisioner genomfördes i stadens förvaltningar och bolag. Miljörevisioner genomfördes hos stadens 25 förvaltningar och 27 bolag.

Nästan dubbelt så många bolag hade ett systematiskt eller delvis systematiskt miljöarbete, jämfört med förvaltningarna. Det var också fler bolag som, redan innan anvisningen beslutades, arbetade systematiskt med sitt miljöarbete. Många bolag hade även miljöcertifierat eller miljödiplomerat sin organisation. De flesta förvaltningar och alla bolag hade skapat eller börjat skapa förutsättningar för det systematiska miljöarbetet.

Flera förvaltningar hade ny organisation från januari 2021. Många av de nya förvaltningarna hade inte kommit så långt med sin implementering av ett systematiskt miljöarbete och några hade avvaktat på grund av framtida omorganisation.

Miljörevisionerna 2021 gav kunskap om hur miljöförvaltningen kan utveckla sitt stöd till förvaltningar och bolag. Bland annat efterfrågades tydliggörande stöddokument, samordning av styrdokument och av stadens miljöarbete och att olika former av utbildningar och informationsmaterial skulle tas fram. Det konstaterades också att nätverket för miljökontaktpersoner i förvaltningar och bolag, som miljöförvaltningen driver, dels spelar en viktig roll för att föra ut kunskap och stöd, dels möjliggör för förvaltningar och bolag att lära av varandra.

1.2.3 Centralt stöd 2022

Miljöförvaltningen har uppdraget att tillhandahålla stöd, vägledning och utbildning till stadens förvaltningar och bolag.

Utifrån inkomna synpunkter och identifierade behov vid miljörevisionerna 2021 har miljöförvaltningen under 2022 arbetat vidare med att tillhandahålla stöd till stadens förvaltningar och bolag i deras systematiska miljöarbete.

Nätverket för miljökontaktpersoner

Nätverket för miljökontaktpersoner ska bidra till inspiration, kunskap och erfarenhetsutbyte inom stadens interna miljö- och klimatarbete. Medlemmarna i nätverket är miljösamordnare, utvecklingsledare miljö, hållbarhetsstrateger eller har liknande roller i stadens förvaltningar och bolag.

Till nätverket finns en Teamsyta med drygt 100 medlemmar. Där finns det möjlighet att dela med sig av information, ställa frågor och dela erfarenheter med andra som har liknande uppdrag och utmaningar.

Under året genomförs nätverksträffar med information och frågor som är relevanta för nätverket. I genomsnitt har 60 medarbetare deltagit på träffarna. Från och med hösten 2022 har miljöförvaltningen testat ett nytt koncept, att även erbjuda tematräffar. Till tematräffarna kan andra som inte är medlemmar i nätverket för miljökontaktpersoner bli inbjudna, till exempel utvecklingsgrupp miljö och nätverket Agenda 2030 i Staden.

Stöddokument

Miljöförvaltningen har tagit fram stöddokument som ska hjälpa förvaltningar och bolag i deras miljöarbete. Stöddokumenterna finns tillgängliga på stadens intranät under ”Miljöarbete i staden”:

Under 2022 har Handledningen “Kartlägga och bedöma miljöpåverkan samt ta fram lokala miljömål” uppdaterats. Det är nu förtydligt att de verksamhetsspecifika klimatmålen ska hanteras på samma sätt som övriga miljömål. Miljöförvaltningen har även samordnat en workshop för de som haft

behov av extra stöd med att kartlägga och bedöma miljöpåverkan samt ta fram miljömål. Representanter från fem olika förvaltningar deltog.

Utbildning

En digital utbildning om stadens miljö- och klimatarbete har tagits fram. Den kommer erbjudas till alla förvaltningar och bolag samt förtroendevalda från och med 2023. Fokus för utbildningen är Göteborgs Stads miljö- och klimatarbete och hur vi i staden tillsammans ska bidra till en ekologisk hållbar stad 2030. Utgångspunkten är miljö- och klimatprogrammets mål naturen, klimatet och människan.

2 Metod

I detta kapitel beskrivs arbetsprocessen för miljörevisionerna och bedömningen av verksamheternas systematiska miljöarbete utifrån Göteborg Stads anvisning för systematisk miljöledning.

2.1 Arbetsprocess för miljörevisionerna

Enligt anvisningen ska central och lokal nivå samspela och aktivt medverka i miljörevision och erfarenhetsutbyte. Miljörevisionen präglas därför av stödjande dialog och spridning av goda exempel, samt undersöka efterlevnad av anvisningens bestämmelser. Miljörevisionerna genomfördes av miljöutredare på miljöförvaltningen samt av en miljöingenjör från Göteborgs Energi som bland annat ansvarade för miljörevisionen hos miljöförvaltningen.

Arbetsprocessen för miljörevisionerna har lagts upp på följande sätt:

- Samla in underlag
- Verksamhetsbesök
- Återkoppla till verksamheterna

I arbetet med miljörevisionerna grupperades verksamheterna, så att samma medarbetare utförde miljörevision på verksamheter med liknande karaktär. Indelningen syftade till att bidra till en likvärdig bedömning samt underlätta insamling och spridning av goda exempel mellan verksamheter som liknar varandra.

2.1.1 Samla in underlag

För att effektivt kunna bidra med stöd och råd under verksamhetsbesöken samlades underlag in från verksamheterna inför besöken.

Enkät svar

Inför de stödjande miljörevisionerna besvarade förvaltningarna och bolagen en enkät om deras systematiska miljöarbete utifrån anvisningens bestämmelser, se bilaga 1. Enkäten berörde även årets temaområden, med frågor kopplade till stadens planerande styrdokument.

Verksamhetsdokument

Förvaltningarna och bolagen ombads att skicka in dokument om deras systematiska miljöarbete, som ett frivilligt komplement till enkätsvaren. Följande verksamhetsdokument efterfrågades:

- Kartläggning och bedömning av verksamhetens miljöpåverkan
- Lokala mål och åtgärder för verksamhetens systematiska miljöarbete

- Vilka indikatorer verksamheten använder
- Organisation för det systematiska miljöarbetet
- Eventuella avvikelser kopplat till det systematiska miljöarbetet
- Interna och/eller externa rapporter för det systematiska miljöarbetet

2.1.2 Verksamhetsbesök

Verksamhetsbesöken genomfördes huvudsakligen digitalt under perioden augusti till oktober 2022. Verksamhetsbesöken var semistrukturerade vilket innebar att samtalet följde anvisningens fem avsnitt², men diskussionsinnehållet för respektive miljörevision anpassades utifrån typ av kärnverksamhet, inskickat underlag samt verksamhetens behov av stöd. Goda exempel tipsades om i den mån det var möjligt. Tid avsattes även för att diskutera årets temaområden i de fall verksamheterna var särskilt berörda eller själva önskade det.

Mötena pågick i maximalt två timmar och vid verksamhetsbesöken deltog minst två representanter för miljöförvaltningen, och minst en representant från förvaltningen eller bolaget.

2.1.3 Återkoppla till verksamheterna

Efter varje verksamhetsbesök skickades en skriftlig återkoppling till respektive förvaltning eller bolag. Återkopplingen summerade de viktigaste iakttagelserna, bedömning av hur väl förvaltningen eller bolaget nådde upp bestämmelserna i anvisningen samt rekommendationer till fortsatt arbete. Verksamheterna fick möjlighet att kommentera återkopplingen i de fall där missuppfattningar skett i bedömning och rekommendationer, och med utgångspunkt i dessa gjordes justeringar. På så sätt förankrades bedömningen med verksamheterna.

2.2 Bedömning av det systematiska miljöarbetet

Förvaltningarna och bolagens systematiska miljöarbete bedömdes utifrån hur väl de nådde upp till de lokala bestämmelserna i anvisningen. Samtal under verksamhetsbesöket, enkätsvar och eventuella verksamhetsdokument låg till grund för bedömningen.

För att öka förståelsen för hur långt verksamheterna kommit i sitt systematiska miljöarbete delades bestämmelser som inkluderar flera bedömningsgrunder³ upp i delbestämmelser. Hur bestämmelserna delades upp framgår i kapitel 3.2.

För varje bestämmelse bedömdes om förvaltningen eller bolaget helt, delvis eller inte levde upp till den. Bedömningarna baseras på kvalitativa uppgifter och

²Anvisningens fem avsnitt är Skapa förutsättningar, Planering, Genomförande, Uppföljning och rapportering samt Förbättring och utveckling.

³Till exempel bestämmelse 4.a *säkerställa att lagkrav, andra bindande krav, rutiner och instruktioner efterlevs*. En verksamhet kanske säkerställer att rutiner och instruktioner efterlevs, men endast delvis säkerställer att lagkrav efterlevs.

ska därför inte ses som exakta resultat. I diagrammen som redovisas i kapitel 3 och bilaga 2 har bedömningarna avrundats till femtal.

I år har en förvaltning färre än förra året bedömts eftersom stadsbyggnadskontoret, på egen begäran, inte haft verksamhetsbesök

3 Bedömningar och iakttagelser

I detta kapitel redovisas bedömningar och iakttagelser från årets stödjande miljörevisioner.

I del 3.1 sammanfattas hur stor andel av förvaltningarna och bolagen som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningen för systematisk miljöledning vid miljörevisionen 2022 och 2021.

I del 3.2 sammanfattas hur stor andel av förvaltningarna och bolagen som bedöms nå upp till respektive avsnitt enligt anvisningen vid miljörevisionen 2022 och 2021. Bilaga 2 innehåller bedömningar för samtliga bestämmelser.

I del 3.3 visas bedömningen av vilka förvaltningar och bolag som har ett systematiskt miljöarbete och hur varje förvaltning och bolag når upp till respektive avsnitt i anvisningen vid miljörevisionen 2022. Här delas förvaltningarna och bolagen också in i grupper med verksamheter av liknande karaktär.

I del 3.4 sammanfattas svaren från enkäten och de samtal på verksamhetsbesöken om årets temaområden under miljörevisionerna.

I del 3.5 sammanfattas hur stor andel förvaltningar och bolag som antagit ett verksamhetsspecifikt klimatmål enligt kommunfullmäktiges beslut.

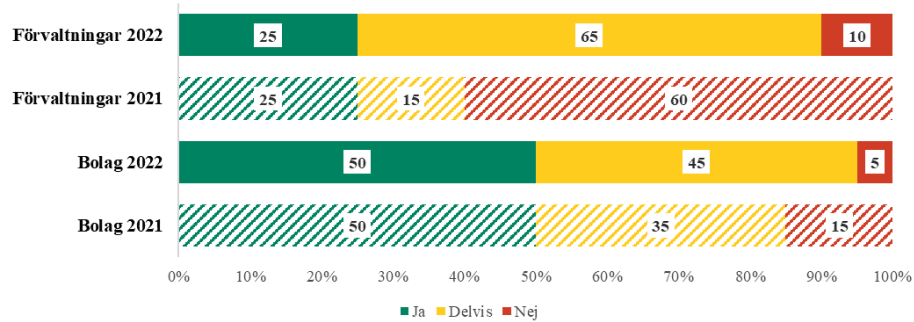
I del 3.6 listas väsentliga avvikelser som identifierats under årets miljörevision, utifrån ett hela staden perspektiv.

3.1 Sammanfattande bedömningar och iakttagelser

Bedömning

Figur 3 visar andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete.

Cirka 25 procent av förvaltningarna och 50 procent av bolagen bedöms ha ett systematiskt miljöarbete. Cirka 65 procent av förvaltningarna och 45 procent av bolagen bedöms ha ett delvis systematiskt miljöarbete medan cirka 10 procent av förvaltningarna och 5 procent av bolagen inte bedöms nå upp till bestämmelserna.

Figur 3 visar andelen förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms ha ett systematiskt miljöarbete enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning, för år 2022 och 2021.

Utveckling sedan 2021

Andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete har inte förändrats från föregående år. Den största förändringen är att ett stort antal förvaltningar har gått från att inte ha ett systematiskt miljöarbete till att delvis ha det. Andelen förvaltningar som delvis når upp till bestämmelserna har ökat med cirka 50 procentenheter. Även andelen bolag som delvis når upp till bestämmelserna har ökat något.

lakttagelser

De förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningen är i stort sett desamma som år 2021. De har skapat goda förutsättningar och i de flesta fall gjort omfattande kartläggningar och bedömningar av var och hur organisationen påverkar miljön. Många gånger har de också både ett kortsiktigt och ett långsiktigt planeringsarbete med tydliga målsättningar, åtgärder och rutiner som driver miljöarbetet framåt. De flesta har arbetat systematiskt med miljöfrågor en längre tid och har både kunskap och erfarenhet av det.

Miljörevisionerna visar att en majoritet av förvaltningarna inte har eller endast delvis har ett systematiskt miljöarbete. En stor förändring sedan föregående år är att drygt hälften av alla förvaltningar har förflyttat sig från att inte alls ha ett systematiskt miljöarbete till att delvis ha det. Troligtvis kan utvecklingen till stor del förklaras med att anvisningen och arbetssättet med systematisk miljöledning förra året var nytt för många. Flera förvaltningar hade dessutom omorganiserats i början av 2021 och hade inte landat i nya strukturer och organisationer.

Nästan alla som delvis har ett systematiskt miljöarbete är mitt i ett implementeringsarbete och många av dem har arbetat under större delen av året för att få rätt förutsättningar på plats samt kartlägga och bedöma sin organisations miljöpåverkan. Flera förvaltningar och bolag har, efter att de kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan, insett att de behöver tänka om när det gäller resursfördelning, ansvarsfördelning och kompetensförsörjning. Majoriteten av alla förvaltningar och bolag som delvis har ett systematiskt miljöarbete, har

endast kommit till planering, men många har en plan för hur de ska arbeta under kommande år för att nå upp till anvisningens bestämmelser.

Två förvaltningar och ett bolag bedöms inte ha ett systematiskt miljöarbete. Några av dessa arbetar med miljöfrågor genom enstaka åtgärder, insatser eller projekt. När arbetet sker utan systematik finns risk att missa att arbeta med de frågor där de kan bidra mest och göra störst skillnad. Ytterligare en förvaltning avstod verksamhetsbesök och det gick därför inte att bedöma deras systematiska miljöarbete. Det framgår däremot av förvaltningens enkätsvar att de inte har ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningen.

3.2 Bedömningar och iakttagelser per avsnitt

3.2.1 Skapa förutsättningar

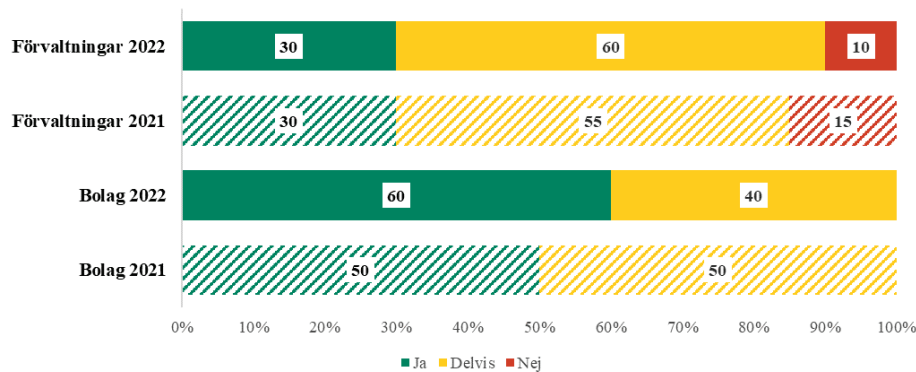
Avsnittet Skapa förutsättningar i anvisningen innehåller tre bestämmelser för lokal nivå. Dessa bestämmelser har i år delats in i fyra delar.

Nämnd och bolagsstyrelse ska, med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- a. avsätta ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet.
 - fördela ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet.
- b. säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt.
- c. säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna.

Bedömning

Figur 4 visar att cirka 30 procent av förvaltningarna och 60 procent av bolagen bedöms ha skapat förutsättningar för det systematiska miljöarbetet. Cirka 60 procent av förvaltningarna och 40 procent av bolagen bedöms delvis ha skapat förutsättningar medan cirka tio procent av förvaltningarna inte bedöms nå upp till bestämmelserna.

Figur 4 visar andelen förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelserna i avsnittet Skapa förutsättningar, för år 2022 och 2021.

Utveckling sedan 2021

Förändringarna sedan föregående år är relativt små. Andelen förvaltningar som delvis har skapat förutsättningar har ökat med cirka fem procentenheter. Andelen bolag som når upp till bestämmelserna har ökat med cirka tio procentenheter.

lakttagelser

De bestämmelser inom avsnittet Skapa förutsättningar som både förvaltningar och bolag har kommit längst med är att avsätta ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet samt fördela ansvar och befogenheter. Drygt hälften av förvaltningarna och knappt tre fjärdedelar av bolagen bedöms uppnå dessa bestämmelser. Ansvars- och rollfördelningen i dessa organisationer är vanligtvis fördelad genom linjeorganisationen och väl förankrad i ledningen.

Cirka en tredjedel av förvaltningarna och bolagen bedöms delvis ha avsatt ekonomiska och personella resurser för det systematiska miljöarbetet och delvis fördelat ansvar och befogenheter. Några förvaltningar och bolag har nyligen kartlagt sin miljöpåverkan och har i samband med det upptäckt ytterligare behov av resurser eller att de behöver tydliggöra ansvarsfördelningen. Flera förvaltningar och bolag har lagt ett stort ansvar på miljösamordnare eller utvecklingsledare miljö utan att tydliggöra chefernas ansvar. En iakttagelse av större betydelse är att cirka hälften av förvaltningarna och cirka en fjärdedel av bolagen ännu inte helt har säkerställt ekonomiska och personella resurser för det systematiska miljöarbetet samt fördelat ansvar och befogenheter.

När det gäller bestämmelsen att säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt bedöms drygt en tredjedel av förvaltningarna och drygt hälften av bolagen uppnå den. I dessa organisationer genomförs regelbundna utbildningsinsatser och flera förvaltningar och bolag genomför riktade utbildningar kopplade till arbetsuppgifterna och tillsätter resurser med rätt kompetens för sina uppdrag. De förvaltningar och bolag som delvis bedöms nå upp till bestämmelsen har genomfört någon typ av utbildning inom miljöområdet, men de flesta har inte

säkerställt vilken kompetens chefer och medarbetare behöver för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt. Det är en iakttagelse av större betydelse att mer än hälften av förvaltningarna och bolagen ännu inte helt har säkerställt att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt.

Knappt en tredjedel av förvaltningarna och knappt två tredjedelar av bolagen bedöms uppnå bestämmelsen om att säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav inom miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna. De flesta har lagbevakningstjänster och många har rutiner för att säkerställa att berörda chefer och medarbetare har kunskap om lagkrav och andra bindande krav inom miljöområdet samt regelbundna genomgångar med ledningen. Mindre än hälften av förvaltningarna och drygt en tredjedel av bolagen bedöms delvis uppnå bestämmelsen. Flera av dem har sammanställt någon form av miljölaglista, men behöver bli bättre på att nå ut med information för att säkerställa att berörda chefer och medarbetare har kunskap om den. Några undersöker möjligheten att abonnera på en lagbevakningstjänst.

Knappt en tredjedel av förvaltningarna bedöms inte säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande, relevanta krav inom miljöområdet. Flera säger sig inte känna till vilka lagkrav inom miljöområdet de berörs av och saknar miljölaglista. De är oftast medvetna om att de behöver hitta en struktur för att bevaka vilka lagkrav de berörs av och för hur informationen ska förmedlas till berörda chefer och medarbetare. Att nästan en tredjedel av förvaltningarna inte har säkerställt kunskap om vilken lagstiftning som organisationen berörs av är en iakttagelse av större betydelse.

3.2.2 Planera

Avsnittet Planering i anvisningen innehåller fem bestämmelser för lokal nivå. Dessa bestämmelser har i år delats in i sju delar.

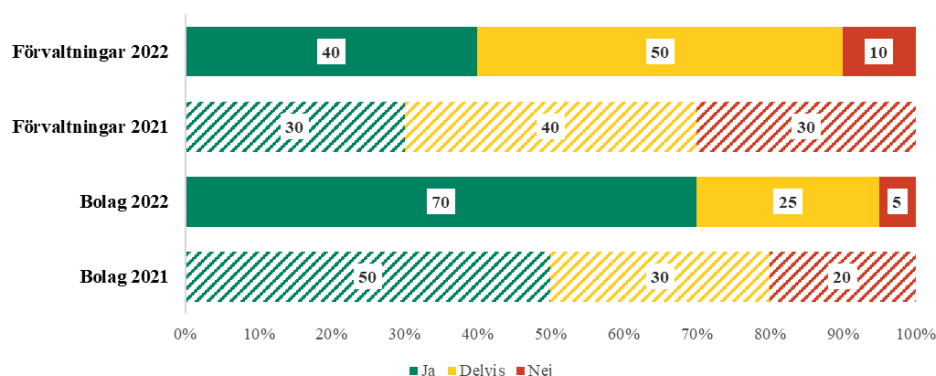
Nämnd och bolagsstyrelse ska, med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- a. utifrån grunduppdrag och stadens betydande miljöpåverkan, kartlägga verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan.
- b. göra en bedömning av miljörisker och på lämpligt sätt förebygga eller planera för hur verksamheten ska agera om olycka eller tillbud inträffar.
- c. utifrån kartläggningen av direkt och indirekt miljöpåverkan göra en bedömning vilka som är verksamhetens betydande miljöpåverkan.
 - utifrån kartläggning och bedömning av verksamhetens miljöpåverkan identifiera vilka av stadens planerande och reglerande styrande dokument som är viktiga att följa.
 - utifrån kartläggning och bedömning av verksamhetens miljöpåverkan identifiera behovet av egna reglerande styrdokument.

- d. utifrån verksamhetens betydande miljöpåverkan, miljörisker samt stadens mål och krav på målsättning prioritera miljömål och resurser samt vid behov bryta ner stadens mål till lokala miljömål.
- e. fastställa behovet av interna kontroller och granskningar.

Bedömning

Figur 5 visar att cirka 40 procent av förvaltningarna och 70 procent av bolagen bedöms ha planerat det systematiska miljöarbetet. Cirka 50 procent av förvaltningarna och 25 procent av bolagen bedöms delvis ha planerat det systematiska miljöarbetet medan cirka 10 procent av förvaltningarna och 5 procent av bolagen inte bedöms nå upp till avsnittets bestämmelser.

Figur 5 visar andelen förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelserna i avsnittet Planering, för år 2022 och 2021.

Utveckling sedan 2021

Utvecklingen mellan 2021 och 2022 är försiktigt positiv för både förvaltningar och bolag. Andelen förvaltningar och bolag som når upp till bestämmelserna om planering har ökat med cirka 10 respektive 20 procentenheter. Andelen förvaltningar som delvis når upp till bestämmelserna har ökat med cirka 10 procentenheter.

lakttagelser

De bestämmelser inom avsnittet Planering som både förvaltningar och bolag har kommit längst med är att kartlägga verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan och att utifrån kartläggningen bedöma vilken miljöpåverkan som är betydande. Hur grundligt det är genomfört varierar. Det är cirka 80 procent av förvaltningarna och 90 procent av bolagen som har kartlagt sin miljöpåverkan och cirka 65 procent av förvaltningarna och 80 procent av bolagen som har bedömt vilken miljöpåverkan som är betydande. Detta är naturligt eftersom kartläggning och bedömning utgör basen för det efterkommande systematiska miljöarbetet. De flesta förvaltningar och bolag har också kommit långt med att bedöma vilka av stadens styrande dokument som är relevanta för verksamhetens miljöarbete.

Knappt en tredjedel av förvaltningarna bedöms nå upp till bestämmelsen om att ta fram lokala miljömål och inkludera dessa i organisationens budget och planer, medan det för bolagen är cirka två tredjedelar som gör det. Många bedöms delvis uppnå bestämmelsen, om till exempel målen inte är formellt beslutade eller integrerade i organisationens budget och planer eller är på en för övergripande nivå och/eller av åtgärdskaraktär. Vidare kan mål ha tagits fram utan att kartläggning och bedömning av verksamhetens miljöpåverkan är färdig eller innan stadens styrande dokument på miljöområdet har gått igenom.

Knappt en tredjedel av förvaltningarna bedöms nå upp till bestämmelsen om interna kontroller och granskningar, medan drygt två tredjedelar av bolagen gör det. Bland de förvaltningar och bolag som delvis har fastställt behovet av interna kontroller och granskningar är det många som har idéer om hur det ska genomföras, men de har ännu inte utvecklat arbetssättet fullt ut eller tydliggjort ansvaret för genomförandet.

När det gäller att bedöma och förebygga miljörisker har de förvaltningar och bolag som är av teknisk karaktär och/eller är ISO-certifierade kommit längst. Bland verksamheterna som delvis har bedömt miljörisker har många identifierat risker i delar av verksamheten, men inte gjort en systematisk verksamhetsövergripande riskbedömning. Några gör endast miljöriskbedömningar i samband med projekt, till exempel byggprojekt.

3.2.3 Genomföra

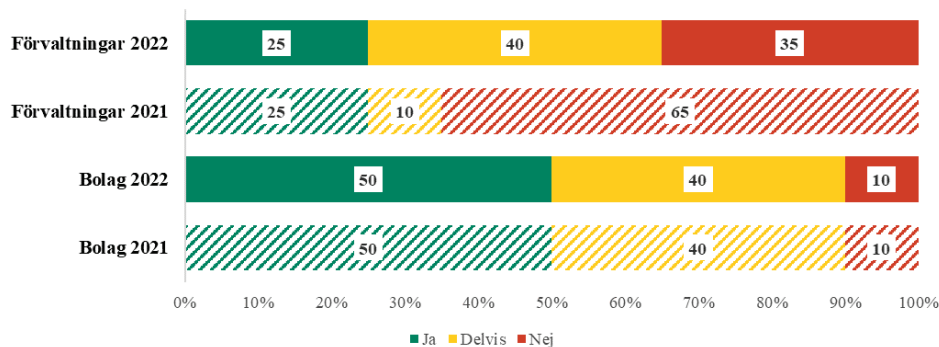
Avsnittet Genomförande i anvisningen innehåller tre bestämmelser på lokal nivå. Dessa bestämmelser har i år delats in i fem delar.

Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning aktivt följa arbetet och säkerställa att:

- a. lagkrav, regler och andra bindande krav efterlevs.
 - reglerande styrdokument efterlevs.
- b. avvikelser hanteras och korrigeras vid behov.
 - miljömål och åtgärder korrigeras vid behov.
- c. allvarliga avvikelser rapporteras vidare till central nivå.

Bedömning

Figur 6 visar att cirka 25 procent av förvaltningarna och 50 procent av bolagen bedöms genomföra sitt systematiska miljöarbete enligt anvisningens bestämmelser. Cirka 40 procent av både förvaltningar och bolag bedöms delvis ha genomförandet på plats medan cirka 35 procent av förvaltningarna och 10 procent av bolagen inte bedöms nå upp till bestämmelserna.

Figur 6 visar andelen förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelserna i avsnittet Genomförande, för år 2022 och 2021.

Utveckling sedan 2021

För bolagen är utvecklingen oförändrad sedan föregående år. Andelen förvaltningar som når upp till bestämmelserna om genomförande har inte förändrats. Däremot har andelen förvaltningar som delvis når upp till bestämmelserna ökat med cirka 30 procentenheter.

lakttagelser

De flesta förvaltningar och bolag når endast delvis eller inte alls upp till avsnittets bestämmelser. Gemensamt för dessa organisationer är att de, till skillnad från de som når upp till bestämmelserna, saknar systematik i sitt arbetssätt samt att genomförandet bättre behöver kopplas samman med övriga avsnitt i miljöledningssystemet.

Cirka en fjärdedel av förvaltningarna och knappt två tredjedelar av bolagen bedöms ha systematik för att säkerställa att lagkrav, regler och andra bindande krav efterlevs. Cirka en fjärdedel av förvaltningarna och knappt två tredjedelar av bolagen bedöms ha en systematik för att säkerställa att lagkrav, regler och andra bindande krav efterlevs. De förvaltningar och bolag som har ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa lagefterlevnad utgår ofta från en miljölaglista och någon form av extern lagbevakningstjänst, samt har en god ansvars- och rollfördelning som säkerställer att rutiner efterlevs. De flesta lever däremot endast delvis, eller inte alls, upp till bestämmelserna om att säkerställa efterlevnad av lagkrav och rutiner. Ofta är miljöarbetet i dessa organisationer bristfälligt integrerat i ordinarie processer och insatser inom organisationen. Många har till exempel ett välfungerande system för efterlevnad av arbetsmiljölagar och lagar som berör kärnverksamheten, men har inte inkluderat relevant miljölagstiftning.

Drygt en tredjedel av förvaltningarna och knappt hälften av bolagen bedöms ha en systematisk hantering av avvikelser kopplat till sitt miljöarbete. Majoriteten av resterande förvaltningar och bolag har en fungerande avvikelshantering inom andra delar av verksamheten, såsom arbetsmiljö och ekonomi. Precis som för lagefterlevnad har de alltså inte kopplat verksamhetens systematiska miljöarbete med sin befintliga avvikelshantering.

När det gäller att hantera och rapportera in allvarliga avvikelser kopplat till miljöarbetet bedöms cirka två tredjedelar av alla förvaltningar och bolag nå upp till bestämmelsen. Oavsett om förvaltningen eller bolaget uppnått bestämmelsen eller inte, anser många att de har svårt att definiera vad en allvarlig avvikelse är, kopplat till deras systematiska miljöarbete.

Knappt hälften av förvaltningarna och knappt två tredjedelar av bolagen bedöms nå upp till bestämmelsen om att korrigera miljömål och åtgärder vid behov. De som inte bedöms nå upp till bestämmelsen saknar ofta ett systematiskt miljöarbete och har inte tagit fram eller integrerat lokala miljömål och åtgärder i verksamheten. För andra organisationer är brist på löpande uppföljning av mål och åtgärder inom den ekologiska dimensionen orsaken till att mål och åtgärder inte korrigeras vid behov.

3.2.4 Följa upp och rapportera

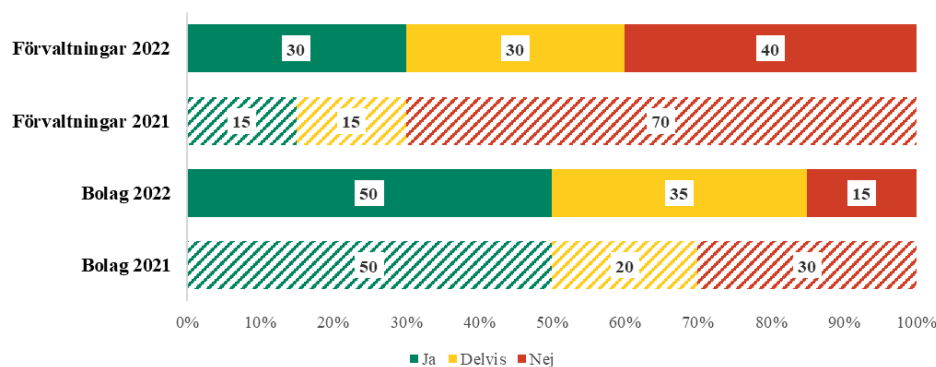
Avsnittet Uppföljning och rapportering i anvisningen innehåller tre bestämmelser på lokal nivå. I årets rapport ingår inte den tredje bestämmelsen (5.2 c) eftersom det inte ingår i miljörevisionerna att kontrollera om verksamheterna rapporterar till central nivå.

Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- följa upp lokala miljömål och åtgärder i sin verksamhets budget och i sin verksamhets planer.
- Utvärdera effektiviteten i sin verksamhets systematiska miljöarbete med utgångspunkt i interna kontroller och granskningar.

Bedömning

Figur 7 visar att cirka 30 procent av förvaltningarna och 50 procent av bolagen bedöms ha följt upp det systematiska miljöarbetet enligt anvisningens bestämmelser. Cirka 30 procent av förvaltningarna och 35 procent av bolagen bedöms delvis ha följt upp det systematiska miljöarbetet. Cirka 40 procent av förvaltningarna och 15 procent av bolagen bedöms inte nå upp till avsnittets bestämmelser.

Figur 7 visar andelen förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelserna i avsnittet Uppföljning och rapportering, för år 2022 och 2021.

Utveckling sedan 2021

Utvecklingen sedan föregående år är försiktigt positiv för både förvaltningar och bolag. Andelen förvaltningar som når upp till och delvis når upp till bestämmelserna om uppföljning och rapportering har ökat med cirka 15 procentenheter vardera. Andelen bolag som når upp till bestämmelserna är oförändrad, medan andelen bolag som delvis når upp till bestämmelserna har ökat med cirka 15 procentenheter.

lakttagelser

Den bestämmelse inom avsnittet Uppföljning och rapportering som både förvaltningar och bolag har kommit längst med är att följa upp lokala miljömål och åtgärder. Drygt en tredjedel av förvaltningarna och knappt två tredjedelar av bolagen bedöms göra det. De organisationer som följer upp sina lokala miljömål och åtgärder gör detta integrerat i sina ordinarie uppföljningsprocesser, allt oftare med Stratsys som verktyg. Ungefär en tredjedel av förvaltningarna och bolagen uppnår delvis bestämmelsen. Dessa är organisationer som ännu inte har kommit så långt i implementeringen av det systematiska miljöarbetet. I vissa förvaltningar och bolag ingår uppföljning som en del i det egna årshjulet, men det saknas en röd tråd mellan planering, genomförande och uppföljning. I andra verksamheter sker uppföljning endast genom punktinsatser och utan systematik. I dessa förvaltningar och bolag löper miljöarbetet stor risk att ske vid sidan om kärnverksamheten. De förvaltningar och bolag som inte bedöms uppnå bestämmelsen om att följa upp lokala miljömål och åtgärder saknar ofta miljömål, åtgärder och indikatorer att följa upp. Inför 2023 planerar många att anta miljömål med tillhörande aktiviteter, som kommer att följas upp kommande år.

Flera av de förvaltningar och bolag som bedöms följa upp lokala miljömål och åtgärder, bedöms inte, eller endast delvis, utvärdera effektiviteten i det systematiska miljöarbetet. En möjlig förklaring är att måluppföljning är en sedan länge etablerad aktivitet i stadens förvaltningar och bolag, medan arbetssättet med det systematiska miljöarbetet är relativt nytt.

De förvaltningar och bolag som når upp till avsnittets två bestämmelser har vanligtvis en ledning som är involverad i både uppföljnings- och utvärderingsarbetet, exempelvis via ledningens genomgång eller kvartalsrapporter.

3.2.5 Förbättra och utveckla

Avsnittet Förbättring och utveckling i anvisningen innehåller två bestämmelser på lokal nivå.

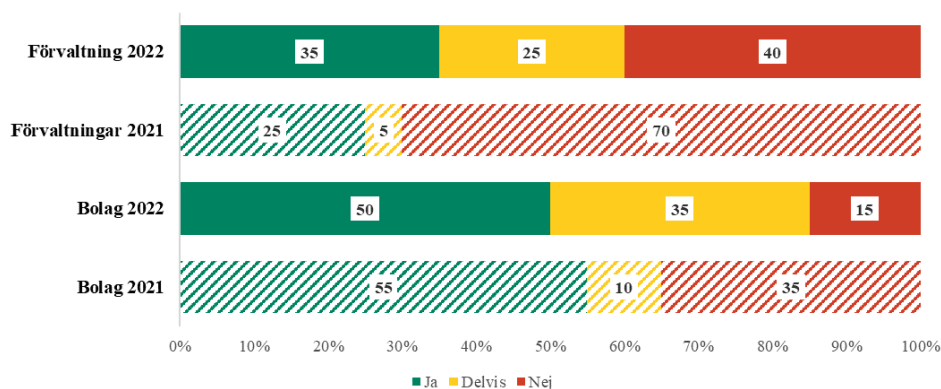
Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- a. utifrån uppföljningen och utvärderingen fatta beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och avsätta nödvändiga resurser.

- b. aktivt följa förbättringsarbete och vid behov korrigera samt utvärdera om de når avsedda effekter.

Bedömning

Figur 8 visar att cirka 35 procent av förvaltningarna och 50 procent av bolagen förbättrar och utvecklar det systematiska miljöarbetet enligt anvisningens bestämmelser. Cirka 25 procent av förvaltningarna och 35 procent av bolagen bedöms delvis nå upp till anvisningens bestämmelser. Cirka 40 procent av förvaltningarna och 15 procent av bolagen bedöms inte nå upp till avsnittets bestämmelser.

Figur 8 visar andelen förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelserna i avsnittet Förbättring och utveckling, för år 2022 och 2021.

Utveckling sedan 2021

Andelen förvaltningar som når upp till bestämmelserna om förbättring och utveckling har ökat med cirka 10 procentenheter medan andelen bolag har minskat med cirka 5 procentenheter. Andelen förvaltningar som delvis når upp till bestämmelserna har ökat med cirka 20 procentenheter och andelen bolag har ökat med cirka 25 procentenheter.

Iakttagelser

De förvaltningar och bolag som når upp till bestämmelserna om förbättring och utveckling har generellt kommit långt i sitt systematiska miljöarbete och når även upp till bestämmelserna i anvisningens tidigare avsnitt. Dessa organisationer fattar beslut om åtgärder baserat på sin uppföljning och utvärdering och avsätter nödvändiga resurser. Ofta är det ledningen, tillsammans med miljöansvariga, som utformar mål och åtgärder, vilka ligger till grund för kommande års verksamhetsplanering eller motsvarande planeringsprocesser.

Nästan hälften av alla förvaltningar och lite mindre än en femtedel av bolagen når inte upp till bestämmelserna. Det beror oftast på att det saknas en systematik i miljöarbetet och att det inte är integrerat fullt ut i organisationen. Flera av dessa förvaltningar lyfter att de saknar miljörelaterade uppdrag från sin nämnd, vilket gör att miljöarbetet nedprioriteras vid resurssättning.

Lite mindre än hälften av alla förvaltningar och nästan två tredjedelar av alla bolag bedöms nå upp till bestämmelsen om att aktivt följa förbättringsarbetet och driva miljöarbetet framåt. Det är betydligt fler än de som bedöms nå upp till bestämmelsen om att utvärdera effektiviteten i sitt systematiska miljöarbete i avsnittet Uppföljning och rapportering. Resultatet kan förklaras med att många förvaltningar och bolag huvudsakligen driver det systematiska miljöarbetet framåt utifrån måluppföljning, medan utvärdering av hela systematiken inte alltid är en del av miljöarbetets framdrift. Miljöarbetet drivs på så sätt framåt, men inte så effektivt som det skulle kunna vara om utvärderingen av det systematiska miljöarbetet hade inkluderats i förbättrings- och utvecklingsarbetet. De verksamheter som delvis når upp till bestämmelsen att aktivt följa förbättringsarbetet och utvärdera om det når avsedda effekter saknar vanligtvis en röd tråd mellan detta och övriga avsnitt i miljöledningssystemet.

3.3 Bedömningar och iakttagelser per förvaltning och bolag

I denna del presenteras bedömningen av respektive förvaltnings och bolags systematiska miljöarbete inklusive hur varje förvaltning och bolag når upp till bestämmelserna inom anvisningens fem avsnitt, se figur 9. Här delas förvaltningar och bolag också in i grupper med verksamheter av liknande karaktär och iakttagelser per grupp redovisas.

Grupp	Verksamhet	Helhets- bedömning	Skapa förut- sättningar	Planera	Genomföra	Följa upp	Förbättra och utveckla
Bygg och förvaltning	Lokalförvaltningen	J	J	J	J	J	J
	Förvaltnings AB Framtiden	D	J	J	N	N	N
	Poseidon	D	J	J	D	D	D
	Familjebostäder	D	J	D	D	D	D
	Framtiden Byggutveckling	D	D	D	D	N	N
	Bostadsbolaget	J	J	J	J	J	J
	Egnahemsbolaget	N	D	N	N	N	N
	Gårdstensbostäder	D	D	D	D	N	N
	GöteborgsLokaler	J	J	J	J	J	J
Higab	J	D	J	J	J	D	
Utbildning	Förskoleförvaltningen	D	D	D	N	N	N
	Grundskoleförvaltningen	D	D	N	N	N	N
	Utbildningsförvaltningen	D	D	D	N	N	N
	Arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltningen	N	N	N	N	N	N
Samhällsplanering	Stadsbyggnadskontoret						
	Fastighetskontoret	N	N	N	N	N	N
	Trafikkontoret	D	J	D	D	N	N
	Park- och naturförvaltningen	D	D	D	D	J	D
	Idrotts- och föreningsförvaltningen	J	J	J	J	J	J
	Älvstranden Utveckling	D	D	D	D	D	D
	Göteborgs Stads Parkering	J	J	J	J	J	J
	Göteborgs Spårvägar	D	D	J	D	D	D
Kultur & Event	Kulturförvaltningen	D	D	D	D	D	N
	Göteborg & Co	D	D	J	D	J	D
	Got Event	J	J	J	J	J	J
	Liseberg	J	J	J	J	J	J
	Göteborgs Stadsteater	D	D	J	D	D	D
Vård & Omsorg	Socialförvaltningen Centrum	D	D	D	N	D	D
	Socialförvaltningen Hisingen	D	D	J	D	J	D
	Socialförvaltningen Nordost	D	D	D	D	D	J
	Socialförvaltningen Sydväst	D	D	D	D	D	D
	Förvaltningen för funktionsstöd	D	D	D	N	N	N
	Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen	D	D	D	N	N	N
Stöd & Myndighet	Miljöförvaltningen	J	J	J	J	J	J
	Intraservice	J	J	J	J	J	J
	Förvaltningen Inköp och upphandling	J	J	J	J	J	J
	Demokrati & Medborgarservice	J	J	J	J	J	J
	Business Region Göteborg	J	J	J	J	J	J
	Göteborgs Stads Leasing	J	J	J	J	J	J
Teknisk	Kretslopp och Vatten	D	D	J	D	N	N
	Renova	J	J	J	J	J	J
	Gryaab	J	J	J	J	J	J
	Grefab	D	J	D	D	D	D
	Göteborgs Hamn	J	J	J	J	J	J
	Göteborg Energi	J	J	J	J	J	J
Kontor	Stadsledningskontoret	D	D	D	D	D	D
	Göteborgs Stadshus	D	J	D	D	D	D
	Försäkrings AB Göta Lejon	D	D	J	J	D	J
	Valkansliet	D	D	J	D	D	J
	Regionarkivet	D	J	D	D	D	D
	Boplatz Göteborg	D	D	D	D	D	J
	Störningsjouren i Göteborg	J	J	J	J	D	D

JA DELVIS NEJ

Figur 9 visar vilka förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (helhetsbedömning). Figuren visar även vilka organisationer som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelserna för respektive avsnitt i anvisningen samt vilken gruppering miljöförvaltningen placerat verksamheten i arbetet med miljörevisionerna.

3.3.1 Bygg och förvaltning

I gruppen ingår:

Lokalförvaltningen	Familjebostäder
Förvaltnings AB Framtiden	Egnahemsbolaget
Poseidon	Gårdstensbostäder
Framtiden byggtveckling	GöteborgsLokaler
Bostadsbolaget	Higab

Bolagen och förvaltningarna inom denna grupp behöver ofta hantera externa miljökrav och relativt omfattande miljölagstiftning. Det innebär att många av dem har erfarenhet av systematiskt miljöarbete. I de flesta verksamheter finns både kunskap och ett stort engagemang, men inte alltid resurser för att driva på miljöarbetet i den takt som behövs. Gemensamt för många av de större verksamheterna i gruppen är att deras arbete ofta är uppdelat i tre större påverkansområden: projektering och nybyggnation, drift och underhåll samt kundens och hyresgästers påverkan. I vissa fall är det en brist att miljöarbetet i dessa påverkansområden inte knyts ihop eller att ett eller ett par av områdena, prioriteras högre än de andra.

Merparten av bolagen i gruppen tillhör koncernen Framtiden. Framtiden har under 2022 startat ett arbete med att skapa förutsättningar för ett mer gemensamt systematiskt miljöarbete. De mindre bolagen i koncernen, Gårdstensbostäder och Egnahemsbolaget, har inte varit lika delaktiga i det gemensamma arbetet och ligger inte lika långt fram som övriga.

Det finns förutsättningar för samtliga förvaltningar och bolag inom bygg och förvaltning att ha ett systematiskt miljöarbete under 2023.

3.3.2 Utbildning

I gruppen ingår:

Utbildningsförvaltningen	Förskoleförvaltningen
Arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltningen	Grundskoleförvaltningen

Förvaltningarna i denna grupp har en betydande indirekt miljöpåverkan genom den kunskap de förmedlar i sina grunduppdrag. Hållbarhetsarbetet i förvaltningarna med uppdrag inom utbildning har framför varit fokuserat på den sociala dimensionen, utifrån läroplan och elevernas utveckling. Inom den ekologiska dimensionen har de främst gjort olika enskilda insatser och åtgärder för att minska sin negativa miljöpåverkan, utan att arbeta systematiskt eller strukturerat. Förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen har börjat implementera ett systematiskt miljöarbete. Arbetsmarknad och vuxenutbildning har i dagsläget inget implementeringsarbete. De tre förvaltningarna som har påbörjat processen arbetar framför allt med att säkerställa att roller, ansvar och kunskap finns för

att kunna driva miljöarbetet framåt. De arbetar också med att kartlägga och bedöma sin miljöpåverkan.

Det finns förutsättningar för att förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen till stora delar kommer ha ett systematiskt miljöarbete under 2023. Det är mer ovisst hur långt arbetsmarknad och vuxenutbildning kommer att nå.

3.3.3 Samhällsplanering

I gruppen ingår:

Stadsbyggnadskontoret	Idrotts- och föreningsförvaltningen
Fastighetskontoret	Älvstranden utveckling
Trafikkontoret	Göteborgs Stads Parkering
Park- och naturförvaltningen	Göteborgs Spårvägar

Bolagen i denna grupp har kommit en bra bit på vägen med att implementera ett systematiskt miljöarbete och har planer för fortsatta förbättringar under kommande år. Det finns förutsättningar att de alla tre har ett systematiskt miljöarbete under 2023.

När det gäller förvaltningarna i gruppen har idrott- och föreningsförvaltningen ett väl fungerande systematiskt miljöarbete. De fyra andra förvaltningarna ska vid årsskiftet, tillsammans med lokalförvaltningen, ingå i en ny organisation för stadsutveckling. De flesta av dessa förvaltningar påbörjade implementeringsarbetet av det gemensamma miljöledningssystemet under 2021. Fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret valde att under 2022 avvakta, i väntan på omorganisationen. Fastighetskontoret saknar idag ett systematiskt miljöarbete och har inga framtagna planer för att arbeta systematiskt med sin miljöpåverkan i den nya organisationen. Stadsbyggnadskontoret avböjde verksamhetsbesök och därmed kunde deras systematiska miljöarbete inte bedömas. De har svarat på enkäten och där framgår det att de saknar ett systematiskt miljöarbete. Park- och naturförvaltningen har under året fortsatt implementera sitt systematiska miljöarbete. Trafikkontoret har påbörjat sitt systematiska miljöarbete och anpassat kartläggning och arbetssätt för att lättare kunna föra över det till den nya organisationen.

Generellt kan det konstateras att en betydande del av den nya organisationen för stadsutveckling saknar förutsättningar för att systematiskt arbeta med att minska sin negativa och öka sin positiva miljöpåverkan. Det är därmed oklart hur den nya organisationen för stadsutveckling kommer att arbeta systematiskt i sitt miljöarbete under 2023 och det går att konstatera att det saknas en gemensam plan för att påbörja en implementering. Främst gäller detta de nya förvaltningarna stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringsförvaltningen. På stadsmiljöförvaltningen, där stora delar av park- och naturförvaltningen och delar av trafikkontoret ska ingå, bedöms förutsättningarna som något bättre då båda dessa förvaltningar har kommit längre i sitt systematiska miljöarbete och har en plan för en fortsatt implementering. Stadsfastighetsförvaltningen, där lokalförvaltningen och delar av fastighetskontoret ska ingå, kommer sannolikt

ha ett systematiskt miljöarbete år 2023, då framför allt lokalförvaltningen når upp till merparten av anvisningens bestämmelser och bedöms ha ett väl fungerande systematiskt miljöarbete.

3.3.4 Kultur och event

I gruppen ingår:

Kulturförvaltningen	Liseberg
Göteborg & Co	Göteborg Stadsteater
Got Event	

Förvaltningarna och bolagen i denna grupp betydnande miljöpåverkan är indirekt från besökare, turister och medborgare. Deras rådighet över sin miljöpåverkan är därmed begränsad, vilket upplevs som en utmaning. Förvaltningarna och bolagen har en dialog om hur de tillsammans kan bli bättre och hitta gemensamma lösningar för att påverka besökarnas miljöbelastning. Liseberg och GotEvent har kommit längst och har ett systematiskt miljöarbete. Övriga verksamheter är på god väg.

Det finns förutsättningar att alla förvaltningar och bolag inom gruppen kommer ha ett systematiskt miljöarbete under 2023.

3.3.5 Vård och omsorg

I gruppen ingår:

Socialförvaltning Centrum	Socialförvaltning Nordost
Socialförvaltning Hisingen	Förvaltningen för funktionsstöd
Socialförvaltning Sydväst	Äldre- samt vård- och omsorgsförvaltningen

Samtliga förvaltningar inom gruppen är nybildade sedan januari 2021. Att bygga ett systematiskt miljöarbete från grunden i en ny organisation kan ta tid. Framför allt krävs det mycket resurser för att kartlägga och definiera roller och ansvar i miljöarbetet samt kartlägga och bedöma hur förvaltningen påverkar miljön. Dessa förvaltningar har lagt mycket resurser på att skapa rätt förutsättningar. De flesta har fått förutsättningar och planering på plats men bara delvis påbörjat genomförandet. Under året har samtliga förvaltningar gjort en positiv förflyttning och alla bedöms ha ett delvis systematiskt miljöarbete.

Det finns förutsättningar för att flera av förvaltningarna kommer ha ett systematiskt miljöarbete under 2023.

3.3.6 Stöd och myndighet

I gruppen ingår:

Miljöförvaltningen	Demokrati- och medborgarservice
Intraservice	Business Region Göteborg
Förvaltningen inköp och upphandling	Göteborgs Stads Leasing

Samtliga verksamheter i denna grupp har kommit långt i det systematiska miljöarbetet och når upp till bestämmelserna i anvisningen. Flera har lång erfarenhet av att arbeta systematiskt med miljöfrågor och är, eller har varit, certifierade eller diplomerade enligt en standard för miljöledningssystem. Betydande miljöpåverkan är främst indirekta, genom hur förvaltningarna och bolagen arbetar internt i staden och externt mot näringsliv och medborgare. Trots att förvaltningarna och bolagen inom denna grupp har kommit långt i sitt systematiska miljöarbete och har god kännedom om sin miljöpåverkan, finns det utmaningar med att mäta den indirekta påverkan och utvärdera effekten av olika åtgärder och processer. Organisationernas miljöarbete skulle gynnas av en ännu tydligare systematik genom hela miljöarbetet. Över lag finns dock driv, engagemang och vilja att förbättras hos verksamheterna.

3.3.7 Tekniska bolag och förvaltningar

I gruppen ingår:

Kretslopp och vatten	Grefab
Renova	Göteborgs Hamn
Gryaab	Göteborg Energi

Verksamheterna i denna grupp har kommit långt i sitt systematiska miljöarbete och alla, förutom kretslopp och vatten och Grefab, har integrerat miljöarbetet i hela organisationen. Grefab, som är en liten organisation, har ett aktivt operativt miljöarbete men är svagare när det gäller att följa systematiken i anvisningen. Samtliga berörs av många externa krav, lagar och regler och har stor erfarenhet av att säkerställa att dessa efterlevs, genom systematiska kontroller och uppföljningar. Förutom externa krav har de flesta inom gruppen även höga krav och förväntningar på sig själva, vilket skapar engagemang och driv att ständigt bli bättre och inspirera andra, både inom och utanför staden.

Det systematiska miljöarbetet är välutvecklat inom denna grupp och här finns mycket kunskap och erfarenhet för andra förvaltningar och bolag i staden att inspireras av. Det finns förutsättningar för att även kretslopp och vatten kommer ha ett systematiskt miljöarbete under 2023. Det är mer ovisst hur långt Grefab kommer att nå.

3.3.8 Kontor

I gruppen ingår:

Stadsledningskontoret	Valkansliet
Göteborgs Stadshus	Regionarkivet
Försäkrings AB Göta Lejon	Boplats Göteborg
Störningsjouren i Göteborg.	

De flesta förvaltningar och bolag inom denna grupp är små kontorsverksamheter med få anställda. Deras miljöpåverkan är framförallt indirekt, medan den direkta miljöpåverkan är liten.

De två verksamheter som har den största indirekta miljöpåverkan är Stadshus AB och stadsledningskontoret, som båda kan bidra till en mer systematisk styrning av miljöarbetet i Göteborgs Stad. Stadshus ansvarar för att stärka och effektivisera den politiska styrningen av bolagen genom ägarstyrning och stöd. Stadsledningskontoret ansvarar bland annat för ledning och styrning av stadens strategiska planerings- och uppföljningsprocess, uppsiktsplikt, för stadens styrmodell samt ledning och samordning av gemensamma verksamhetsfrågor och utvecklingsområden inom staden.

Gemensamt för förvaltningar och bolag inom gruppen är att de ofta saknar både kunskap och resurser för att driva ett systematiskt miljöarbete. Det är ofta en stor utmaning för en liten verksamhet att hitta rätt i det systematiska miljöarbetet. Det blir många gånger en sårbar miljöorganisation som är beroende av en enskild person som driver miljöfrågorna. I flera verksamheter saknas en roll- och ansvarsfördelning och en utsedd ansvarig för att samordna miljöarbetet.

Det finns ofta en vilja och ambition att bli bättre och få till ett systematiskt miljöarbete men ofta också brist på resurser. Flera av förvaltningarna och bolagen kan behöva stöd i att komma vidare för att effektivt kunna driva och förvalta ett systematiskt miljöarbete.

Med rätt stöd finns det förutsättningar att alla förvaltningar och bolag inom denna grupp kommer ha ett systematiskt miljöarbete under 2023.

3.4 Temaområden

De temaområden som har inkluderats i årets miljörevision omfattar två styrande dokument beslutade av kommunfullmäktige; Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030 och Göteborgs Stads energiplan 2022–2030, samt det styrande dokumentet Göteborgs Stads åtgärdsplan för god vattenstatus 2023–2027, som under miljörevisionen var under framtagande. Utöver dessa styrande dokument ingick även att undersöka miljö- och klimatpåverkan från förvaltningars och bolags investeringar, som en del av arbetet i strategin ”Vi arbetar strategiskt med finansiering för ökad takt i omställningen” i stadens miljö- och klimatprogram.

Enkätsvaren och de inspel som kom från verksamhetsbesöken angående temaområdena kommer att utvärderas tillsammans med de förvaltningar som ansvarar för uppdragen och de styrande dokumenten för att skapa en tydligare bild av hur de styrande dokumenten och miljöledningssystemet kan utvecklas. Enkätsvaren och de inspel som kom från verksamhetsbesöken angående temaområdena kommer att utvärderas tillsammans med de förvaltningar som ansvarar för uppdragen och styrdokumentet, för att skapa en tydligare bild av hur styrdokumentet och miljöledningssystemet kan utvecklas. Svaren på enkätfrågorna som berör årets temaområden sammanfattas i bilaga 3. Nedan följer en kortare sammanfattning av de iakttagelser som gjordes under miljörevisionen utifrån varje temaområde.

3.4.1 Iakttagelser utifrån svaren om avfallsplan

Enligt enkätsvaren anser de flesta förvaltningar och bolag att avfallsplanen är ett betydande styrande dokument utifrån deras verksamhets miljöpåverkan. Endast cirka hälften har kartlagt och bedömt huruvida förvaltningen eller bolaget berörs av avfallsplanen och vilka processer, projekt eller aktiviteter som påverkar deras verksamheters avfallsmängder. Att så många förvaltningar och bolag anser att avfallsplanen är ett betydande styrdokument beror sannolikt på att det finns en generell förståelse och kunskap om avfall i staden. Bristen på kartläggning och bedömning kan härröras till att många förvaltningar och bolag ännu inte har genomfört en ordentlig kartläggning och bedömning utifrån den egna miljöpåverkan, och inte heller utifrån vilka processer och aktiviteter i verksamheten som påverkar avfallsmängderna.

3.4.2 Iakttagelser utifrån svaren om energiplan

Endast strax under hälften anser att energiplanen är ett betydande styrande dokument utifrån deras förvaltnings eller bolags miljöpåverkan. Alla förvaltningar och bolag har någon form av påverkan på sin egen energiförbrukning, men de flesta förvaltningar och bolag är kontorsverksamheter, där fastighetsägaren har den övergripande rådigheten för uppvärmning och elförbrukning. Det kan vara en förklaring till att över en tredjedel svarar att de inte anser att energiplanen är ett betydande styrande dokument för dem. Precis som med avfall är energiförbrukning något som de flesta förvaltningar och bolag anser att de har kännedom om.

3.4.3 Iakttagelser utifrån svaren om åtgärdsplan för god vattenstatus

Alla förvaltningar och bolag har i någon utsträckning påverkan på vatten. Majoriteten av verksamheterna har endast liten påverkan genom sin vattenförbrukning. Det kan vara orsaken till att över hälften av förvaltningarna och bolagen svarar att de saknar mål eller åtgärder kopplade till påverkan på vatten, samt att nästan 80 procent svarar att de inte önskar någon speciell samordning i vattenfrågan. Det är ungefär samma antal som är med i arbetet med att utveckla åtgärdsplanen för god vattenstatus som önskar få vara med i

arbetet. Det är endast en av verksamheterna som inte redan är med i arbetet idag som önskar delta i det fortsatta arbetet.

3.4.4 Iakttagelser utifrån svaren om investeringar kopplat till miljö- och klimatmål

Det går att konstatera att det saknas kunskap och förståelse för hur investeringar och budgetarbete kan kopplas till en förvaltnings eller bolags miljö- och klimatpåverkan. Ytterst få förvaltningar och bolag har identifierat nödvändiga investeringar för att verksamheten ska nå miljö- och klimatmål, eller har utvärderat planerade och pågående investeringar med avseende på miljö- och klimatpåverkan. En trolig anledning är att flera förvaltningar och bolag dels inte har integrerat sitt miljöarbete med sitt budgetarbete, dels saknar kartläggning och bedömning som är tillräckligt detaljerad för att identifiera samtliga relevanta aspekter.

3.5 Verksamhetsspecifika klimatmål

Enligt beslut i kommunfullmäktige ska alla förvaltningar och bolag införa verksamhetsspecifika klimatmål, som en del i det ordinarie uppföljningssystemet⁴.

Beslutet om verksamhetsspecifika klimatmål togs innan Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 och anvisningen om systematisk miljöledning hade fastställts.

3.5.1 Bedömning

Cirka 45 procent av förvaltningarna och 85 procent av bolagen bedöms ha verksamhetsspecifika klimatmål.

3.5.2 Utveckling sedan 2021

Jämfört med föregående år innebär årets bedömning en ökning på 15 procentenheter för förvaltningar och 20 för bolag.

3.5.3 Iakttagelser

Flera förvaltningar och bolag upplever att det är oklart vad som förväntas av dem både i framtagandet och uppföljningen av verksamhetsspecifika klimatmål. Flera förstår inte varför kravet ligger vid sidan av anvisningen för systematisk miljöledning, där kartläggning, bedömning och formulering av mål för minskad miljöpåverkan ingår, och där klimatpåverkan redan bör vara en självklar del. Miljö- och klimatprogrammets miljömål om klimatet ger också styrning om vilken ambitionsnivå som krävs för lokala mål för minskad klimatpåverkan.

⁴ [Protokoll Göteborgs Stad, Kommunfullmäktige, § 3 0324/19, 2022-08-20 \(goteborg.se\)](#)

Miljöförvaltningens budskap till förvaltningar och bolag är att metodiken för att ta fram verksamhetsspecifika klimatmål ska vara den samma som för andra lokala miljömål enligt bestämmelserna i anvisningen för systematisk miljöledning.

3.6 Väsentliga avvikelser

Enligt anvisningen ska central nivå identifiera och hantera väsentliga avvikelser för staden som helhet.

3.6.1 Bedömning

Det finns förvaltningar och bolag som är långt ifrån att ha ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningens bestämmelser och har ännu inte säkerställt anvisningens bestämmelser i avsnittet Skapa förutsättningar. Utifrån årets miljörevisioner har miljöförvaltningen identifierat följande väsentliga avvikelser för staden som helhet:

1) Otillräcklig resurssättning och ansvarsfördelning

Cirka en tredjedel av förvaltningarna och bolagen når inte, eller endast delvis, upp till anvisningens bestämmelse att avsätta ekonomiska och personella resurser samt fördela ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet.

2) Otillräcklig kompetens

Cirka hälften av förvaltningarna och bolagen når inte, eller endast delvis, upp till anvisningens bestämmelse att säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt.

3) Otillräcklig kunskap om gällande lagkrav

Cirka hälften av förvaltningarna och bolagen når inte, eller endast delvis, upp till anvisningens bestämmelse att säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna.

4 Analys

I detta kapitel redovisas analys av bedömningar och iakttagelser.

4.1 Efterlevnad av anvisningens bestämmelser

4.1.1 Hur väl efterlevs bestämmelserna i anvisningen för systematiskt miljöarbete?

Stadens förvaltningar och bolag når i olika grad upp till bestämmelserna i anvisningen för systematisk miljöledning. Variationen beror till stor del på olika kunskapsnivå avseende vad ett systematiskt miljöarbete innebär och om verksamheten anser att de berörs av anvisningens bestämmelser. Skillnaden beror också på vilka resurser som har avsatts för miljöarbetet samt om det finns externa miljökrav.

4.1.2 Hur skiljer sig det systematiska miljöarbetet mellan förvaltningar och bolag?

Jämfört med föregående år har skillnaden mellan hur väl förvaltningar och bolag lever upp till anvisningen minskat, eftersom allt fler förvaltningar har ett delvis systematiskt miljöarbete. Det är fortfarande fler bolag än förvaltningar som har ett ambitiöst och strukturerat systematiskt miljöarbete. Bolagen avsätter generellt mer resurser för att säkerställa effektiviteten i det systematiska miljöarbetet och att säkerställa att mål uppnås, åtgärder genomförs samt att effekten utvärderas och integreras i en förbättringsprocess. Skillnaden kan förklaras av att bolag generellt anser att ett proaktivt och väl integrerat miljöarbete samt att agera föregångare kan utgöra en konkurrensfördel, samt att det finns ett behov att ha beredskap för striktare lagkrav. En liknande inställning hos förvaltningar skulle kunna bidra till att de på ett bättre och effektivare sätt skapar förutsättningar för att uppfylla målen i miljö- och klimatprogrammet.

4.1.3 Vilka är framgångsfaktorerna för ett systematiskt miljöarbete och vilken typ av verksamheter har kommit längst?

En framgångsfaktor hos de förvaltningar och bolag som har ett systematiskt miljöarbete är att de har lagt tid och fokus på att säkerställa att det finns tillräckliga resurser och en tydlig ansvars- och rollfördelning för att driva miljöarbetet framåt. I dessa verksamheter blir miljöarbetet en naturlig del i vardagen och väl integrerat i hela verksamhetens ordinarie arbete.

En annan framgångsfaktor är att ledningen är aktiv och engagerad i miljöarbetet. Detta är något som särskilt syns hos de tekniska förvaltningarna och bolagen, som har erfarenhet av att driva ett systematiskt miljöarbete utifrån externa miljökrav och därför även tidigare har haft behov av hög kunskap inom

miljöområdet. Det syns även hos förvaltningar och bolag inom gruppen stöd och myndighet, där flera har lång erfarenhet av att arbeta systematiskt med miljöfrågor och är, eller har varit, certifierade eller diplomerade enligt en standard för miljöledningssystem. Framsteg syns också i flera av de förvaltningar och bolag vars uppdrag främst ligger i den sociala dimensionen av hållbarhet. Under året har dessa verksamheter gjort insatser för att få mer kunskap om sin miljöpåverkan och ökad förståelse för hur de kan integrera miljöarbetet i redan befintliga strukturer.

I vissa fall har samarbeten skett, inom koncerner eller mellan förvaltningar. Flera verksamheter har begränsade resurser, men genom samverkan med andra har de kunnat påskynda processen att implementera det systematiska miljöarbetet.

Resurser, tydlig ansvars- och rollfördelning och engagemang i hela linjeorganisationen samt samarbeten med andra verksamheter är på så sätt avgörande för fortsatt implementering av stadens miljöledningssystem.

4.1.4 Vad är orsakerna till bristande efterlevnad?

Två viktiga faktorer för att nå upp till bestämmelserna är att förvaltningar och bolag har kunskap om sin direkta och indirekta miljöpåverkan och att de har förståelse för vad ett systematiskt miljöarbete innebär och själva anser att miljöarbetet är viktigt.

På grund av bristande kunskap om sin verksamhets direkta och indirekta miljöpåverkan underskattar många särskilt sin indirekta miljöpåverkan, något som i sin tur kan leda till att de uppfattar miljöarbetet som mindre viktigt för verksamheten. Otillräcklig kunskap leder till otydlig styrning, bristande resurssättning och ansvars- och rollfördelning. Detta diskuteras vidare under rubriken ”Varför är det viktigt att kartlägga och bedöma miljöpåverkan?”.

Något som tydligt framgått vid miljörevisionerna är att arbetet i några förvaltningar och bolag fortfarande är alltför personbundet. När en ensam miljösamordnare eller ”eldsjäl” driver och ansvarar för det systematiska miljöarbetet blir miljöarbetet sårbart och det finns risk att det upphör om personen skulle byta tjänst eller sluta.

Det har också framgått vid miljörevisionerna att flera förvaltningar som genomfört eller står inför en omorganisation inte har prioriterat att implementera ett systematiskt miljöarbete. Att flera förvaltningar inte prioriterar ett systematiskt miljöarbete minskar framdriften i stadens arbete med att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

Det är mindre allvarligt om förvaltningar och bolag med en relativt liten direkt och indirekt miljöpåverkan brister i efterlevnaden i vissa bestämmelser än om förvaltningar och bolag med stor miljöpåverkan och större rådighet gör det. Det är exempelvis inte lika allvarligt att flera av de förvaltningar och bolag som huvudsakligen har kontorsverksamhet endast delvis når upp till bestämmelserna

jämfört med förvaltningarna och bolagen som har uppdrag inom exempelvis samhällsplanering och teknisk försörjning.

4.2 Miljöledningssystemets effektivitet

En av miljöförvaltningens uppgifter är bedöma miljöledningssystemets effektivitet för staden som helhet. Ju fler förvaltningar och bolag som når upp till bestämmelserna i anvisningen för systematisk miljöledning, och därigenom har ett systematiskt miljöarbete, desto bättre blir förutsättningarna för att staden som helhet ska kunna ha ett effektivt miljöarbete. Något som är särskilt viktigt för förvaltningar och bolag att ha på plats för att få ett effektivt systematiskt miljöarbete är en grundlig kartläggning av direkt och indirekt miljöpåverkan och att göra en bedömning av vilka som är verksamhetens betydande miljöpåverkan.

4.2.1 Varför är det viktigt att kartlägga och bedöma miljöpåverkan?

En grundlig kartläggning och bedömning av verksamhetens miljöpåverkan är viktig för att kunna avsätta rätt resurser, utveckla relevanta miljömål, utföra rätt insatser och åtgärder och därmed skapa rätt förutsättningar för att effektivt kunna driva miljöarbetet framåt. Utan full förståelse för verksamhetens miljöpåverkan riskerar verksamheten och, i förlängningen staden som helhet, att göra felaktiga prioriteringar. Detta försämrar möjligheterna för staden att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

En majoritet av förvaltningarna och bolagen bedöms ha kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan enligt bestämmelsen i anvisningen, men hur grundligt det är genomfört varierar. Att många når upp till bestämmelsen betyder inte nödvändigtvis att nivån på samtliga kartläggningar och bedömningar är tillräcklig för att skapa full förståelse för verksamhetens miljöpåverkan.

Det finns några förvaltningar och bolag som har tagit steget längre och gjort relativt omfattande bedömningar av sin miljöpåverkan utifrån sina processer, uppdrag och aktiviteter. På så vis har dessa kunnat involvera hela organisationen i miljöarbetet på ett tydligare sätt samt kopplat miljöarbetet till budgetarbetet och verksamhetsplanen eller affärsplanen.

Några förvaltningar och bolag har endast fokuserat på den direkta miljöpåverkan och glömmar bort att den indirekta miljöpåverkan i många fall är minst lika viktig. När verksamheten initialt inte förstår sin indirekta miljöpåverkan läggs för små resurser på att kartlägga och bedöma den.

Även om takten för implementeringen av miljöledningssystemet behöver öka, är det nödvändigtvis inte negativt att momenten Skapa förutsättningar och Planering tar tid. Ofta har kartläggningen och bedömningen genererat ny kunskap om omfattningen på miljöpåverkan och huruvida stadens styrdokument inom den ekologiska dimensionen påverkar verksamheten. Förvaltningar och bolag har då backat några steg för att säkerställa att det finns rätt förutsättningar och avsatta resurser för det framtida miljöarbetet.

5 Slutsatser

I detta kapitel redovisas slutsatser av bedömningar, iakttagelser och analys.

Flera förvaltningar och bolag har under året gjort framsteg i implementeringen jämfört med föregående år.

Ett stort antal förvaltningar har gått från att inte ha ett systematiskt miljöarbete till att delvis ha det. Även andelen bolag som delvis når upp till bestämmelserna har ökat något. Fler verksamheter har i år ett tydligt arbete med att implementera anvisningens bestämmelser.

Det går för långsamt med implementeringen av ett systematiskt miljöarbete i flera förvaltningar och bolag

Det beror bland annat på:

- För lite avsatta resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet.
- Bristande kunskap och/eller förståelse för vad ett systematiskt miljöarbete innebär.
- Ledningen brister i engagemang för miljöarbetet.
- Systemet är inte integrerat i ordinarie verksamhet.
- Flera förvaltningar och bolag har svårt att förflytta sig från att skapa förutsättningar och planera sitt miljöarbete till att genomföra, följa upp och förbättra det.
- Flera förvaltningar går in i nya organisationen för stadsutveckling efter årsskiftet och det är oklart för några berörda förvaltningar hur den nya organisationen kommer att arbeta systematiskt i sitt miljöarbete under 2023. Främst gäller detta de nya förvaltningarna stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringsförvaltningen.

Flera förvaltningar och bolag saknar en grundlig kartläggning och bedömning av sin verksamhets miljöpåverkan

- Flera kartläggningar och bedömningar är inte tydligt kopplade till verksamhetens processer, aktiviteter och uppdrag och hur dessa påverkar miljön.
- Många kartläggningar och bedömningar bygger på utredningar som beskriver verksamhetens miljöpåverkan utifrån en given tidpunkt. Därmed blir de fort inaktuella och det blir resurskrävande att hålla dem uppdaterade.
- Många bedömningar är inte grundligt genomförda eller mätbara utan är snarare en uppskattning av miljöpåverkan. Det gör det svårare att bedöma verksamhetens betydande miljöpåverkan korrekt.

Felaktigt bedömd miljöpåverkan kan leda till fel fokus och mindre effekt i miljöarbetet. Det riskerar att verksamheten felbedömer sin påverkan på

stadengemensamma mål och/eller missar att arbeta med de områden där de har störst möjlighet att påverka.

Flera förvaltningar och bolag har inte prioriterade mål och resurser som inkluderas i den egna verksamhetens budget och planer

Endast en tredjedel av förvaltningarna och två tredjedelar av bolagen har tagit fram lokala mål i sin organisation utifrån verksamhetens betydande miljöpåverkan och risker samt stadens gemensamma mål.

Flera förvaltningar och bolag saknar en systematisk avvikelshantering

I flera fall ingår inte avvikelser i uppföljnings- och förbättringsarbetet

Flera förvaltningar och bolag följer inte upp och utvärderar inte resultatet av sitt miljöarbete och utvärderar inte heller hur det systematiska miljöarbetet fungerar

I flera förvaltningar och bolag saknas en koppling mellan avsnitten i anvisningen för systematisk miljöledning och det brister i hur väl miljöarbetet är integrerat i ordinarie arbete. Detta riskerar att skapa ett svårarbetat och ineffektivt systematiskt miljöarbete.

Kravet på verksamhetsspecifika klimatmål kan tas bort

Beslutet att förvaltningar och bolag ska ha verksamhetsspecifika klimatmål togs innan såväl Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 som anvisningen om systematisk miljöledning hade fastställts. Att ta fram lokala mål och åtgärder för minskad klimatpåverkan ska genom programmet och anvisningen vara en integrerad del i förvaltningars och bolags systematiska miljöarbete och kravet om ett verksamhetsspecifikt klimatmål bör därför kunna tas bort.

6 Fortsatt arbete

I det här kapitlet beskrivs vad staden behöver arbeta vidare med på central och lokal nivå för att förbättra det systematiska miljöarbetet.

Alla förvaltningar och bolag har i återkopplingen från miljörevisionen fått rekommendationer för fortsatt arbete, specifikt riktade till den egna verksamheten.

6.1 Central nivå

Miljöförvaltningen behöver fortsätta driva på och samordna stadens miljöarbete samt skapa förutsättningar som underlättar och effektiviserar förvaltningars och bolags systematiska miljöarbete. Särskilt viktigt är att:

- Lansera den digitala utbildningen om stadens miljö- och klimatarbete som ska erbjudas alla förvaltningar och bolag samt förtroendevalda i Göteborgs Stad.
- Undersöka behovet av andra utbildningar inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.
- Vidareutveckla, och vid behov ta fram nya stöddokument för stadens systematiska miljöarbete.
- Driva och utveckla stadens webbplatser för stadens systematiska miljöarbete.
- Driva och utveckla nätverket för miljökontaktpersoner i förvaltningar och bolag, som ska bidra till inspiration, kunskap och erfarenhetsutbyte inom stadens interna miljö- och klimatarbete.
- Vid behov, initiera och samordna samarbeten mellan stadens förvaltningar och bolag inom det systematiska miljöarbetet.
- Utveckla ett effektivt och behovsanpassat stöd i förvaltningarnas och bolagens uppföljnings- och förbättringsarbete genom redan befintliga system, såsom till exempel Stratsys.

6.2 Lokal nivå

Förvaltningar och bolag behöver fortsätta säkerställa att anvisningen för systematisk miljöledning efterlevs och att miljöarbetet är effektivt och leder till ständig förbättring. Särskilt viktigt är att:

- Använda de rekommendationer som gavs under verksamhetsbesöken och i den skriftliga återkopplingen.
- Ta ansvar på ledningsnivå.
- Tillsätta tillräckliga resurser och fördela ansvar och befogenheter.

- Säkerställa att det finns rätt kunskap och förståelse för verksamhetens miljöarbete.
- Säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om vilka lagar, regler och övriga bestämmelser som påverkar verksamheten och rätt kunskap för att utföra arbetsuppgifterna på ett miljömässigt riktigt sätt.
- Säkerställa att kartläggning och bedömning av miljöpåverkan genomförts grundligt så att rätt prioriteringar görs.
- Bedöma vilka planerande och reglerande styrdokument som är relevanta för verksamheten och integrera dem i det systematiska miljöarbetet.
- Ta fram lokala miljömål som utgår från kartläggning och bedömning av verksamhetens betydande miljöpåverkan och stadens gemensamma mål.
- Integrera miljöarbetet i ordinarie verksamhet.
- Säkerställa och genomföra en systematisk avvikelshantering.
- Följa upp och utvärdera resultatet av miljöarbetet samt utvärdera hur det systematiska miljöarbetet fungerar.
- Förbättra, utveckla och driva miljöarbetet framåt.
- Nyttja den kompetensutveckling som erbjuds genom stadens nätverk för miljökontaktpersoner och andra relevanta sammanhang.
- Initiera samarbeten och dela goda exempel inom staden.

7 Ordlista

Begrepp	Förklaring
Central nivå	Kommunledning och miljö- och klimatnämnden (enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning).
Direkt miljöpåverkan	Se miljöpåverkan. Påverkan på miljön som en direkt följd av en organisations aktiviteter, till exempel avfall och transporter.
Indirekt miljöpåverkan	Se miljöpåverkan. Påverkan på miljön till följd av till exempel information eller beslut och där åtgärd och påverkan sker i nästa steg, exempelvis genom beslut om grönytor i stadsplaneringen eller genom att lära ut miljökunskap i skolan.
Lokal nivå	Nämnder och bolagsstyrelser och deras förvaltnings- och bolagsledning (enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning).
Lokala miljömål	Miljömål som beslutas på lokal nivå. Målen ska utgå från organisationens betydande miljöaspekter och risker och utifrån stadens gemensamma miljömål som finns i flera av stadens planerande styrande dokument.
Miljöaspekt	Miljöaspekt betyder orsak till miljöpåverkan Delar av en organisations verksamhet, produkter eller tjänster som kan påverka miljön, till exempel transporter eller utbildning.
Miljöledningssystem	Ett sätt att systematisera och effektivisera en organisations miljöarbete. Det ställer krav på att planera, genomföra, följa upp och förbättra miljöarbetet i syfte att jobba för ständig förbättring.
Miljöpåverkan	Påverkan på miljön som en följd av en organisations aktiviteter.
Miljörevision enligt Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning	Se revision. Miljörevisionerna ska ha ett uttalat stödjande och lärande ändamål och i möjligaste mån bidra till avhjälpande insatser kopplat till de avvikelser i systematiken som påträffas samt spridning av goda exempel. Miljörevisionerna innefattar insamling av underlag, verksamhetsbesök och en skriftlig återkoppling till förvaltningarna och bolagen.
Revision	Systematisk och oberoende granskning utifrån fastställda kriterier.
Rådighet	Möjlighet att påverka.
Stadens gemensamma miljöledningssystem	Kraven i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning som gäller för alla förvaltningar och bolag.
Systematiskt miljöarbete	Systematisera en organisations miljöarbete genom att planera, genomföra, följa upp och förbättra miljöarbetet i syfte att jobba för ständig förbättring.
Verksamhetsspecifika klimatmål	Klimatmål som beslutas på lokal nivå (enligt beslut i kommunfullmäktige 2019).

8 Referenser

Göteborgs Stad. (2016). Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. *Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll*. Göteborgs Stad.

Göteborgs Stad. (2020a). Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning. *Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning*. Göteborgs Stad.

Göteborgs Stad. (2020b). Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030. *Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030*. Göteborgs Stad.

Göteborgs Stad. (2021). Göteborgs Stad miljö- och klimatprogram 2021–2030. *Göteborgs Stad miljö- och klimatprogram 2021–2030*. Göteborgs Stad.

Göteborgs Stad. (2022a). Göteborgs Stads energiplan 2022–2030. *Göteborgs Stads energiplan 2022–2030*. Göteborgs Stad.

Göteborgs Stad. (2022b). Göteborgs Stads policy för den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. *Göteborgs Stads policy för den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling*. Göteborgs Stad.

Enkätfrågor inför stödjande miljörevision 2022

Under sommaren 2022 skickades enkäten *Enkätfrågor inför rådgivande miljörevision 2022 – stadens gemensamma miljöledningssystem* ut till samtliga förvaltningar och bolag inför de rådgivande miljörevisionerna hösten 2022. Nedan redovisas enkätfrågorna, vars svar legat till grund för de stödjande samtal som fördes under verksamhetsbesöken. Svaren på enkätfrågorna relaterade till temaområdena sammanfattas i Bilaga 3.

Enkäten är indelad i fem delar:

- [verksamhetsuppgifter](#)
- [efterlevnad av bestämmelserna i anvisningen](#)
- [frågor med koppling till verksamhetsbesöket](#)
- [frågor inom årets temaområden](#) (de tre planerande styrdokumenterna [avfallsplan](#), [energiplan](#) och [åtgärdsplan för god vattenstatus](#), samt frågor om [miljö- och klimatpåverkan från investeringar](#))
- [utvärderingsfrågor kopplat till enkäten](#).

Verksamhetsuppgifter

I detta avsnitt redovisar ni uppgifter om er organisation.

1. Skriv namnet på din förvaltning / bolag
2. Skriv namnet på den som fyller i enkäten
3. Hur många anställda har ni på er förvaltning / bolag (på helårsbasis)
4. Har ni arbetsplatser och / eller lokaler på olika platser/adresser?
5. Ungefär hur många arbetsplatser / lokaler på olika platser / adresser har ni?
6. Är förvaltningen/bolaget miljöcertifierat, miljödiplomerat eller liknande?
7. Vi är miljöcertifierade eller miljödiplomerade enligt...

Efterlevnad av bestämmelserna i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

I detta avsnitt besvarar ni på frågor om efterlevnaden av bestämmelserna i anvisningen.

Om ni bedömer att alla bestämmelser uppnås under ett avsnitt så svarar ni ja och hoppar automatiskt till nästa avsnitt. Svarar ni delvis eller nej önskas ni svara på följdfrågorna för att se vad ni behöver förbättra.

Avsnitt 2: Skapa förutsättningar

8. Bedömer ni att ni uppfyller bestämmelserna i anvisningens avsnitt 2: Skapa förutsättningar?

Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- *avsätta ekonomiska och personella resurser samt fördela ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet.*
- *säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt.*
- *säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna.*

Om delvis eller nej:

9. Har ni tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet?
10. Har ni fördelat miljöansvaret och definierat roller, ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet?
11. Har ni säkerställt att chefer och medarbetare har lämplig kompetens för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt?
12. Har ni säkerställt att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna?

Avsnitt 3: Planering

13. Bedömer ni att ni uppfyller bestämmelserna i anvisningens avsnitt 3: Planering?

Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- *utifrån sitt grunduppdrag och stadens betydande miljöaspekter, kartlägga verksamhetens direkta och indirekta miljöaspekter.*
- *göra en bedömning av miljörisker och på lämpligt sätt förebygga eller planera för hur verksamheten ska agera om olycka eller tillbud inträffar.*
- *bedöma vilka miljöaspekter som är betydande och därmed vilka planerande och reglerande styrande dokument som är viktiga att följa samt behovet av egna rutiner och instruktioner. Kartläggning enligt 3.2a och bedömning av miljöaspekter omprövas vid behov men minst i samband med ny mandatperiod.*
- *utifrån verksamhetens betydande miljöaspekter och risker samt stadens gemensamma mål och krav på målsättning, prioritera miljömål och resurser som inkluderas i verksamhetens budget och planer.*
- *fastställa behov av interna kontroller och granskningar.*

Om delvis eller nej:

14. Har ni utifrån ert grunduppdrag kartlagt verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan / miljöaspekter?
15. Har ni utifrån kartläggningen bedömt vilken miljöpåverkan / vilka miljöaspekter som är betydande?
16. Har ni bedömt vilka miljörisiker som kan uppkomma i er verksamhet?
17. Har ni bedömt vilka av stadens styrande dokument som är relevanta för ert miljöarbete?
18. Har ni egna reglerande styrdokument (till exempel rutiner eller instruktioner) för ert miljöarbete?
19. Har ni lokala (er organisation) miljömål och avsatt resurser för ert miljöarbete som inkluderas i verksamhetens budget och planer?
20. Har ni fastställt behovet av interna kontroller och granskningar för ert systematiska miljöarbete?

Avsnitt 4: Genomförande

21. Bedömer ni att ni uppfyller bestämmelserna i anvisningens avsnitt 4: Genomförande?

Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning aktivt följa arbetet och säkerställa att:

- lagkrav, andra bindande krav, rutiner och instruktioner efterlevs.
- avvikelser hanteras och mål och åtgärder korrigeras vid behov.
- allvarliga avvikelser rapporteras vidare till central nivå.

Om delvis eller nej:

22. Säkerställer ni systematiskt att lagar, regler och andra bindande krav inom miljöområdet efterlevs?
23. Säkerställer ni att rutiner och instruktioner efterlevs?
24. Korrigerar ni era miljömål och åtgärder vid behov?
25. Har ni en systematisk hantering för avvikelser kopplat till ert miljöarbete?
26. Säkerställer ni att allvarliga avvikelser inom ert miljöarbete rapporteras vidare till central nivå? (I enlighet med §22 i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll)

Avsnitt 5: Uppföljning och rapportering

27. Bedömer ni att ni uppfyller bestämmelserna i anvisningens avsnitt 5: Uppföljning och rapportering?

Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- *följa upp mål och åtgärder i budget och verksamhetens planer.*
- *utvärdera effektiviteten i det systematiska miljöarbetet med utgångspunkt i interna kontroller och granskningar.*
- *sammanställa data och rapportera vidare till central nivå enligt stadens anvisningar eller andra särskilda krav på rapportering.*

Om delvis eller nej:

28. Följer ni upp era lokala (er organisations) miljömål och åtgärder?

29. Utvärderar ni ert systematiska miljöarbete?

Avsnitt 6: Förbättring och utveckling

30. Bedömer ni att ni uppfyller alla bestämmelser i anvisningens avsnitt 6: Förbättring och utveckling?

Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledningen:

- *utifrån uppföljning och utvärdering fatta beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och/eller ökad effektivitet i miljöledningssystemet och avsätta nödvändiga resurser.*
- *aktivt följa förbättringsarbetet ovan och vid behov korrigera det samt utvärdera om det når avsedda effekter.*

Om delvis eller nej:

31. Använder ni resultatet från er utvärdering för att driva miljöarbetet framåt?

32. Utifrån er uppföljning och utvärdering fattar ni beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse samt avsätter nödvändiga resurser?

Frågor med koppling till verksamhetsbesöket

I detta avsnitt har ni möjlighet att ge information om vad ni vill diskutera på verksamhetsbesöket samt vilka eventuella behov av vägledning och stöd ni har. Dessa frågor är frivilliga att svara på och ska mest fungera som underlag till verksamhetsbesöket eller vara en del av er egen utvärdering av ert miljöarbete.

33. Om ni inte uppnår alla bestämmelser i anvisningen, vad bedömer ni behövs göras för att uppfylla bestämmelserna?
34. Vill ni utveckla/förtydliga något i era svar från avsnittet om efterlevnaden av bestämmelserna i anvisningen?
35. Har ni några särskilda inspel om vad ni vill prata om/diskutera på verksamhetsbesöket kopplat till ert systematiska miljöarbete, skriv det här i så fall.
36. Vilka av nedanstående styrdokument har ni bedömt är betydande för ert miljöarbete?
 - o Göteborgs stads miljö- och klimatprogram
 - o Göteborgs stads avfallsplan 2021–2030
 - o Göteborgs Stads energiplan 2022–2030
 - o Göteborg 2035 - Grönstrategi för en tät och grön stad
 - o Göteborg 2035 - Strategi för utbyggnadsplanering
 - o Göteborg 2035 - Trafikstrategi för en nära storstad
 - o Göteborgs Stads översiktsplan
 - o Göteborgs Stads elektrifieringsplan 2021–2030
 - o Göteborgs Stads Friluftsprogram 2018–2025
 - o Göteborgs program för besöksnäringens utveckling fram till 2030
 - o Göteborgs näringslivsstrategiska program 2018–2035
 - o Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023
 - o Målbild Koll2035 - Kollektivtrafikprogram för stomnätet i Göteborg, Mölndal och Partille
 - o Annat
37. Har ni identifierat några målkonflikter i ovanstående planerande styrdokument med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram som ni vill uppmärksamma oss på?

Frågor kopplat till årets temaområde

I detta avsnitt ställs frågor om de planerande styrdokumenterna Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030, Göteborgs Stads energiplan 2022–2030 och det kommande Göteborgs Stads åtgärdsplan för god vattenstatus samt frågor om miljö- och klimatpåverkan från investeringar.

Göteborgs Stads Avfallsplan 2021–2030

38. Anser ni att avfallsplanen är ett betydande styrdokument utifrån er miljöpåverkan?
39. Har ni kartlagt och bedömt hur er verksamhet berörs av avfallsplanen?
40. Har ni kartlagt och bedömt vilka processer/projekt/aktiviteter som påverkar verksamhetens avfallsmängder?
41. Vilka åtgärder för att minska avfallet ser ni som viktigast?
42. Önskar du någon speciell samordning i avfallsfrågan?
43. Med vilka?
44. Har ni några medskick till de som ansvarar för avfallsplanen?

Göteborgs Stads energiplan 2022–2030

45. Anser ni att energiplanen är ett betydande styrdokument utifrån er miljöpåverkan?
46. Har ni kartlagt och bedömt hur er verksamhet berörs av energiplanen?
47. Har ni kartlagt och bedömt vilka åtgärder i energiplanen som berör er verksamhet?
48. Vilka åtgärder ser ni som viktigast?
49. Önskar du någon speciell samordning i energifrågan?
50. Med vilka?
51. Har ni några medskick till de som ansvarar för energiplanen?

Göteborgs Stads åtgärdsplan för god vattenstatus

Observera att detta styrdokument ännu inte är beslutat.

52. På vilket sätt påverkar er verksamhet vattenfrågan/förbrukning/utsläpp?
53. Vilka aktiviteter/projekt/processer i er organisation påverkar vatten?
54. Har ni mål och åtgärder som kopplar till påverkan av vatten?
55. Önskar du någon speciell samordning i vattenförvaltningsfrågan?
56. Med vilka?
57. Är er förvaltning/bolag med i stadens arbete med åtgärdsplanen för god vattenstatus?
58. På vilket sätt?
59. Skulle er förvaltning/bolag vilja vara med i arbetet med åtgärdsplanen för god vattenstatus?
60. Har ni några medskick till de som ansvarar för framtagning av åtgärdsplan för god vattenstatus?

Miljö- och klimatpåverkan från era investeringar

En stor del av stadens miljö- och klimatpåverkan kommer från de investeringar som görs av stadens förvaltningar och bolag. En förutsättning för att kunna nå de av kommunfullmäktige beslutade målen i miljö- och klimatprogrammet är att planerade investeringar genomförs så att negativ påverkan minimeras.

61. Har ni identifierat nödvändiga investeringar för att er verksamhet ska nå era miljö- och klimatmål?
62. Utvärderar ni era planerade och pågående investeringar med avseende på miljö- och klimatpåverkan?
63. Gör ni klimatberäkningar på era planerade och pågående investeringar?
64. Har ni inkluderat klimatrelaterade risker i er riskanalys på planerade och pågående investeringar?

Utvärderingsfrågor kopplat till enkäten

Om ni har tid och lust får ni gärna ge oss återkoppling på er upplevelse av enkäten. På så sätt hjälper ni oss att förbättra vårt arbete.

65. Hur lång tid tycker du det tog att fylla i enkäten (1 kort tid - 10 lång tid)
66. Hur svår upplevde du enkäten (1 lätt - 10 svår)
67. Hur relevant upplevde du enkäten (1 inte relevant alls - 10 jätterelevant)
68. Vill du ge någon feedback om innehållet enkäten och/eller stadens miljöledningssystem?

Bedömning per bestämmelse i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning

I denna bilaga redovisas hur stor andel av förvaltningarna och bolagen som bedöms nå upp till de olika bestämmelserna i Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning utifrån de rådgivande miljörevisionerna år 2022. För varje bestämmelse visas ett diagram som visar andelen förvaltningar respektive bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen.

Bilagan är strukturerad efter anvisningens fem avsnitt:

- [Skapa förutsättningar](#)
- [Planera](#)
- [Genomföra](#)
- [Följa upp](#)
- [Förbättra och utveckla](#)

Skapa förutsättningar

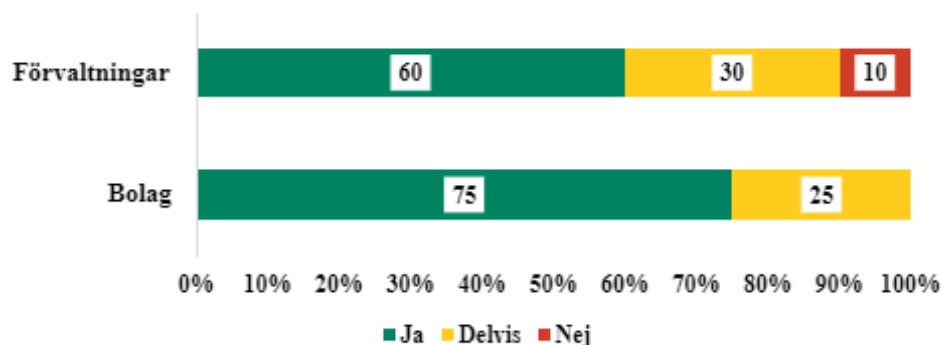
Avsnitt 2 ”Skapa förutsättningar” i anvisningen för systematisk miljöledning innehåller tre bestämmelser för lokal nivå. Dessa bestämmelser har i årets miljörevision delats in i fyra delar.

Nämnd och bolagsstyrelse ska, med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- avsätta ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet.
 - fördela ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet.
- säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt.
- säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna.

Avsätta ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet

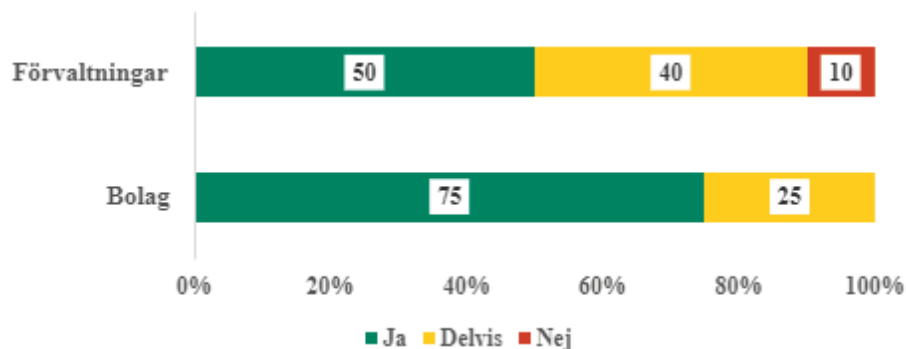
Figur 1 visar att 60 procent av förvaltningarna och 75 procent av bolagen har avsatt ekonomiska och personella resurser för det systematiska miljöarbetet. Av förvaltningar och bolagen har 30 procent respektive 25 procent delvis avsatt ekonomiska och personella resurser, medan 10 procent av förvaltningarna inte har gjort det.

Figur 1 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att avsätta ekonomiska och personella resurser för att säkerställa det systematiska miljöarbetet.

Fördela ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet

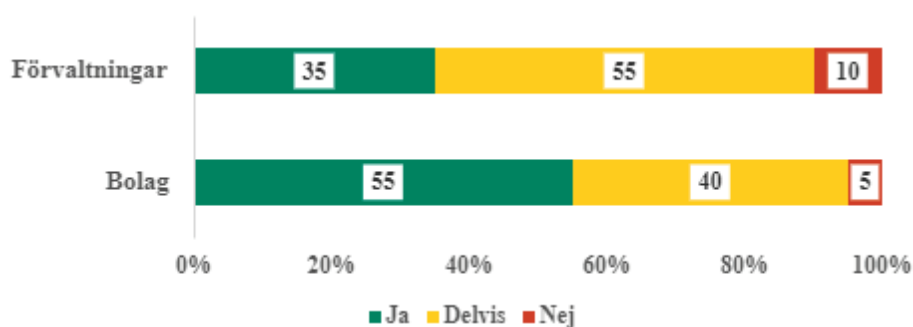
Figur 2 visar att 50 procent av förvaltningarna och 75 procent av bolagen har fördelat ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 40 procent respektive 25 procent delvis fördelat ansvar och befogenheter, medan 10 procent av förvaltningarna inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 2 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att fördela ansvar och befogenheter för att säkerställa det systematiska miljöarbetet.

Säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt

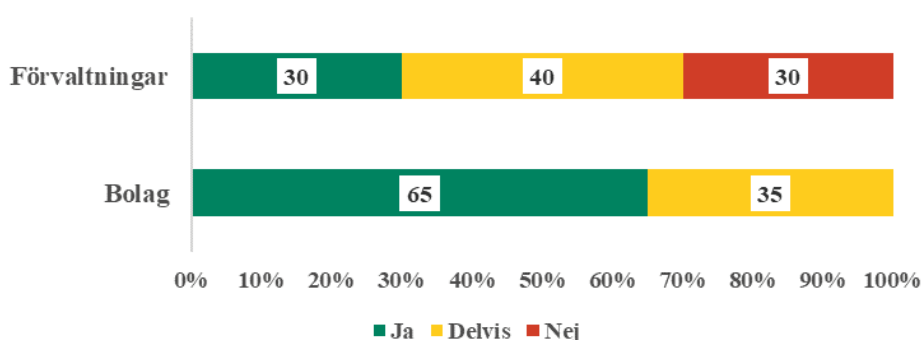
Figur 3 visar att 35 procent av förvaltningarna och 55 procent av bolagen har säkerställt att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 55 procent respektive 40 procent delvis säkerställt att chefer och medarbetare har relevant kunskap, medan 10 procent av förvaltningarna och 5 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 3 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt.

Säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna

Figur 4 visar att 30 procent av förvaltningarna och 65 procent av bolagen har säkerställt att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifter. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 40 procent respektive 35 procent delvis säkerställt att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav, medan 30 procent av förvaltningarna inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 4 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna.

Planera

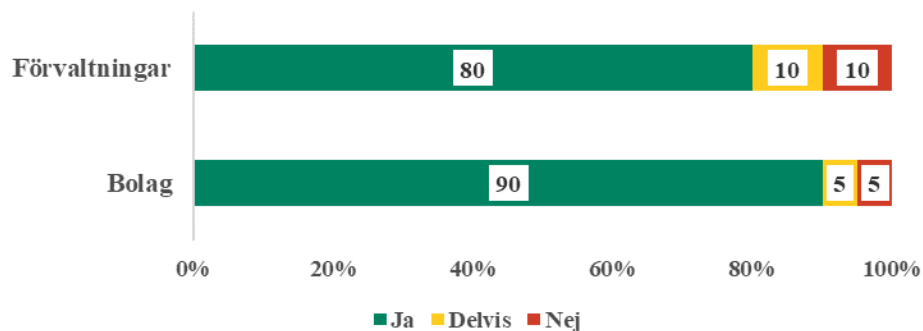
Avsnitt 3 ”Planering” i anvisningen för systematisk miljöledning innehåller fem bestämmelser för lokal nivå. Dessa bestämmelser har delats in i sju delar.

Nämnd och bolagsstyrelse ska, med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- a. utifrån grunduppdrag och stadens betydande miljöpåverkan, kartlägga verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan.
- b. göra en bedömning av miljörisker och på lämpligt sätt förebygga eller planera för hur verksamheten ska agera om olycka eller tillbud inträffar.
- c. utifrån kartläggningen av direkt och indirekt miljöpåverkan göra en bedömning vilka som är verksamhetens betydande miljöpåverkan.
 - utifrån kartläggning och bedömning av verksamhetens miljöpåverkan identifiera vilka av stadens planerande och reglerande styrande dokument som är viktiga att följa.
 - utifrån kartläggning och bedömning av verksamhetens miljöpåverkan identifiera behovet av egna reglerande styrdokument.
- d. utifrån verksamhetens betydande miljöpåverkan, miljörisker samt stadens mål och krav på målsättning prioritera miljömål och resurser samt vid behov bryta ner stadens mål till lokala miljömål.
- e. fastställa behovet av interna kontroller och granskningar.

Utifrån grunduppdrag och stadens betydande miljöaspekter, kartlägga verksamhetens direkta och indirekta miljöaspekter

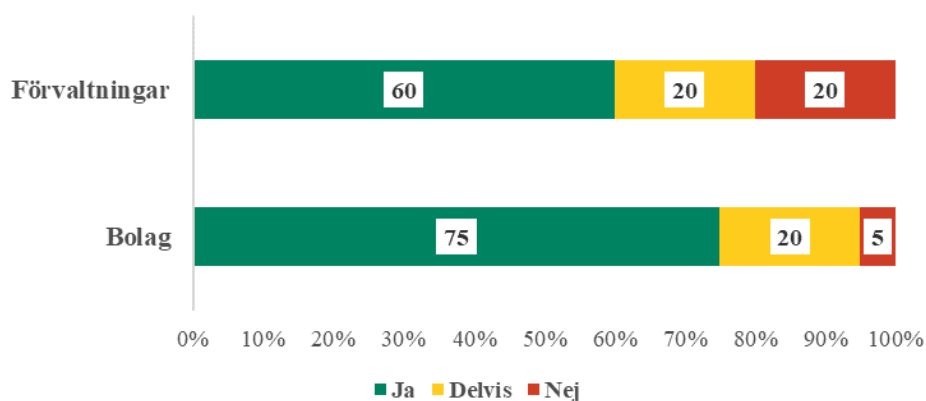
Figur 5 visar att 80 procent av förvaltningarna och 90 procent av bolagen har kartlagt verksamhetens direkta och indirekta miljöaspekter/miljöpåverkan. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 10 procent respektive 5 procent delvis ha kartlagt sin miljöpåverkan, medan 10 procent av förvaltningarna och 5 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 5 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att utifrån grunduppdrag och stadens betydande miljöaspekter kartlägga verksamhetens direkta och indirekta miljöaspekter.

Bedöma miljörisker och på lämpligt sätt förebygga eller planera för hur verksamheten ska agera om olycka eller tillbud inträffar

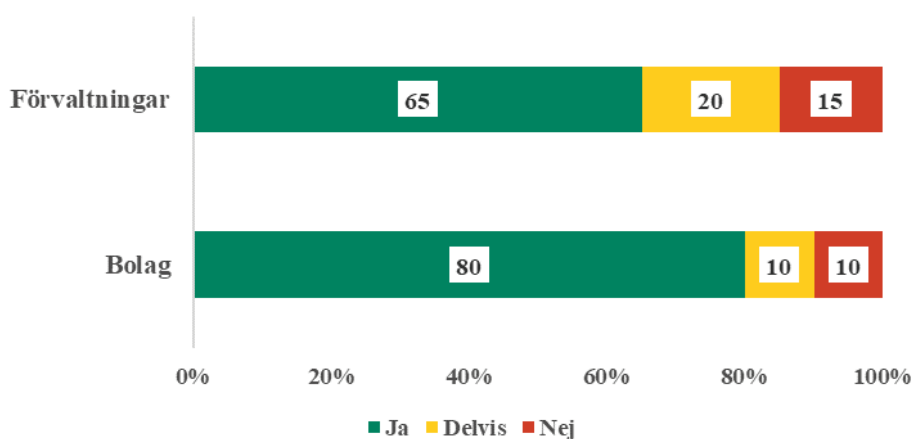
Figur 6 visar att 60 procent av förvaltningarna och 75 procent av bolagen har utifrån kartläggningen bedömt verksamhetens miljörisker. Av både förvaltningarna och bolagen bedöms 20 procent delvis bedömt miljörisker, medan 20 procent av förvaltningarna och 5 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 6 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att bedöma miljörisker och på lämpligt sätt förebygga och planera för hur verksamheten ska agera om olycka eller tillbud inträffar.

Utifrån kartläggningen bedöma vilka miljöaspekter som är betydande

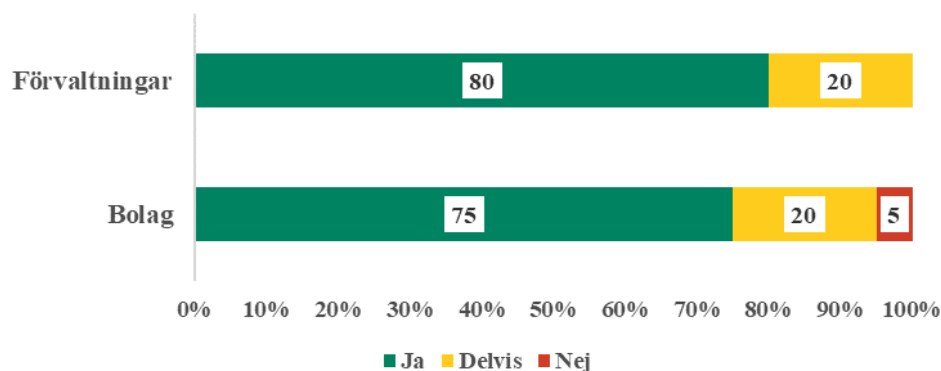
Figur 7 visar att 65 procent av förvaltningarna och 80 procent av bolagen har bedömt vilka miljöaspekter/vilken miljöpåverkan som är betydande. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 20 procent respektive 10 procent delvis gjort en bedömning, medan 15 procent av förvaltningarna och 10 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 7 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att utifrån kartläggningen bedöma vilka miljöaspekter som är betydande.

Utifrån sin bedömning av miljöaspekter bedöma vilka av Göteborgs Stads planerande och reglerande styrdokument som är viktiga för verksamheten

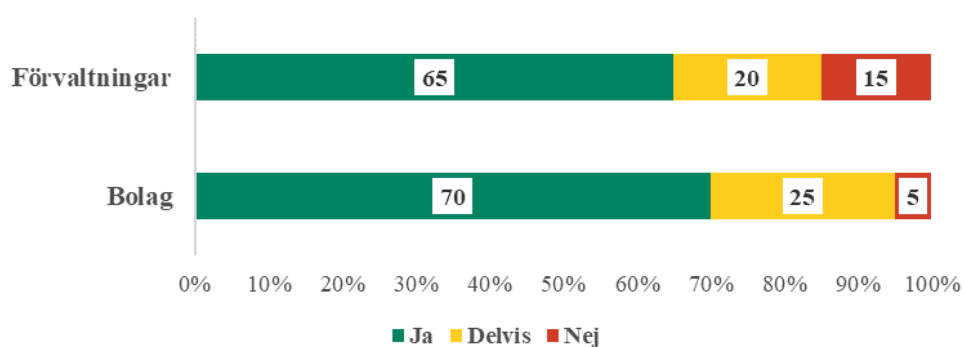
Figur 8 visar att 80 procent av förvaltningarna och 75 procent av bolagen har bedömt vilka av Göteborgs Stads planerande och reglerande styrdokument som är särskilt viktiga för verksamheten. Av både förvaltningar och bolag bedöms 20 procent delvis bedömt vilka styrdokument som är viktiga för verksamheten, medan 5 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 8 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att utifrån sin bedömning av miljöaspekter bedöma vilka av Göteborgs Stads planerande och reglerande styrdokument som är särskilt viktiga för verksamheten.

Utifrån sin kartläggning och bedömning identifiera behovet av egna reglerande styrdokument

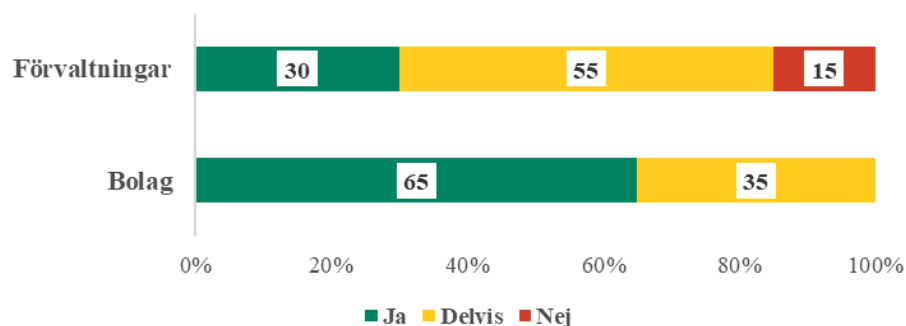
Figur 9 visar att 65 procent av förvaltningarna och 70 procent av bolagen utifrån sin kartläggning och bedömning identifierat behov av egna reglerande styrdokument. Av förvaltningar och bolag bedöms 20 procent respektive 25 procent delvis identifierat behovet av egna reglerande styrdokument, medan 15 procent av förvaltningarna och 5 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 9 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att utifrån sin kartläggning och bedömning identifiera behovet av egna reglerande styrdokument.

Utifrån sin verksamhets betydande miljöpåverkan, risker samt stadens gemensamma mål och krav på målsättning prioritera miljömål och resurser som inkluderas i den egna verksamhetens budget och planer

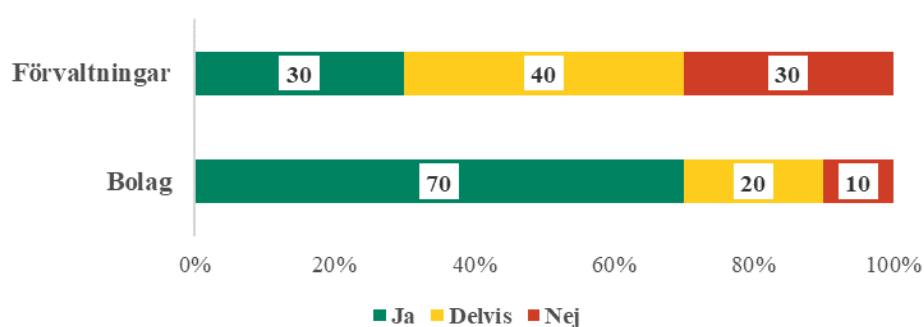
Figur 10 visar att 30 procent av förvaltningarna och 65 procent av bolagen, utifrån sin verksamhets betydande miljöpåverkan, risker samt stadens gemensamma mål och krav på målsättning, prioriterat miljömål och resurser som inkluderas i den egna verksamhetens budget och planer lokala miljömål. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 55 procent respektive 35 procent delvis ha lokala miljömål, medan 15 procent av förvaltningarna inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 10 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att utifrån sin verksamhets betydande miljöpåverkan, risker samt stadens gemensamma mål och krav på målsättning prioritera miljömål och resurser som inkluderas i den egna verksamhetens budget och planer.

Fastställa behov av interna kontroller och granskningar

Figur 11 visar att 30 procent av förvaltningarna och 70 procent av bolagen har fastställt behov av interna kontroller och granskningar för det systematiska miljöarbetet. Av förvaltningar och bolag bedöms 40 procent respektive 20 procent delvis ha fastställt behov av interna kontroller och granskningar, medan 30 procent av förvaltningarna och 10 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 11 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att fastställa behov av interna kontroller och granskningar.

Genomföra

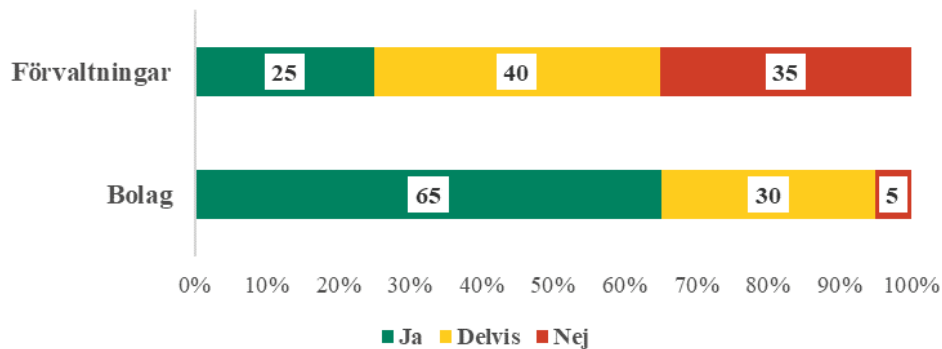
Avsnitt 4 ”Genomförande” i anvisning för systematisk miljöledning innehåller tre bestämmelser på lokal nivå, vilka i årets miljörevisioner har delats in i fem delar.

Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning aktivt följa arbetet och säkerställa att:

- a. lagkrav, regler och andra bindande krav efterlevs.
 - reglerande styrdokument efterlevs.
- b. avvikelser hanteras och korrigeras vid behov.
 - miljömål och åtgärder korrigeras vid behov.
- c. allvarliga avvikelser rapporteras vidare till central nivå.

Säkerställa att lagkrav, regler och andra bindande krav efterlevs

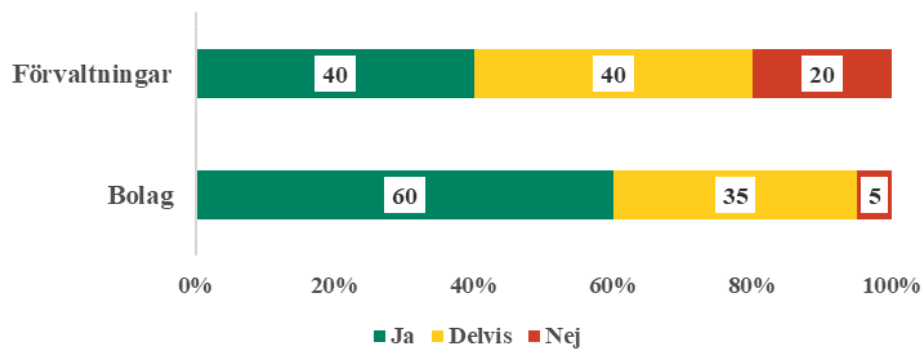
Figur 12 visar att 25 procent av förvaltningarna och 65 procent av bolagen har säkerställt att lagkrav, regler och andra bindande krav efterlevs. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 40 procent respektive 30 procent delvis ha säkerställt att lagkrav, regler och andra bindande krav efterlevs, medan 35 procent av förvaltningarna och 5 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 12 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att säkerställa att lagar, regler och andra bindande krav inom miljöområdet efterlevs.

Säkerställa att rutiner och instruktioner för verksamhetens systematiska miljöarbete efterlevs

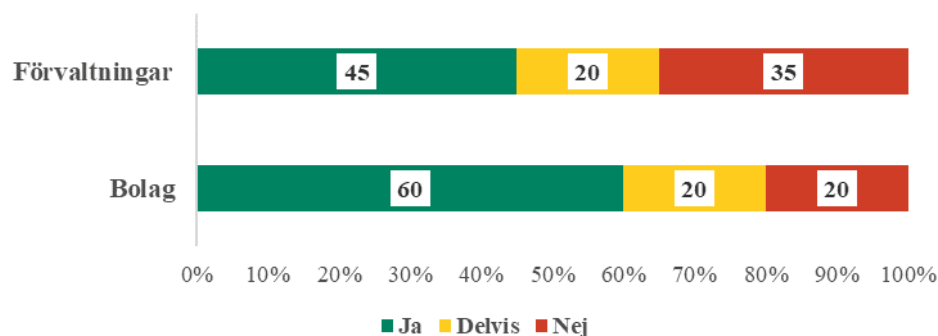
Figur 13 visar att 40 procent av förvaltningarna och 60 procent av bolagen har säkerställt att rutiner och instruktioner för verksamhetens systematiska miljöarbete efterlevs. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 40 procent av förvaltningarna och 35 procent av bolagen delvis ha säkerställt att rutiner och instruktioner efterlevs, medan 20 procent av förvaltningarna och 5 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 13 visar andel bolag och förvaltningar som når upp, delvis når upp eller inte når upp till bestämmelsen om säkerställandet att rutiner och instruktioner för verksamhetens systematiska miljöarbete efterlevs.

Korrigera lokala miljömål och åtgärder vid behov

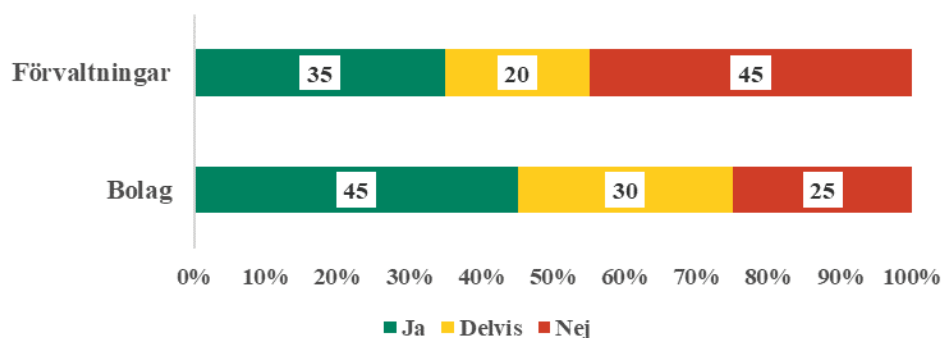
Figur 14 visar att 45 procent av förvaltningarna och 60 procent av bolagen korrigerar lokala miljömål och åtgärder vid behov. Av både förvaltningarna och bolagen bedöms 20 procent delvis korrigera miljömål och åtgärder, medan 35 procent av förvaltningarna och 20 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 14 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att korrigera lokala miljömål och åtgärder vid behov.

Ha en systematisk hantering av avvikelser kopplat till verksamhetens systematiska miljöarbete

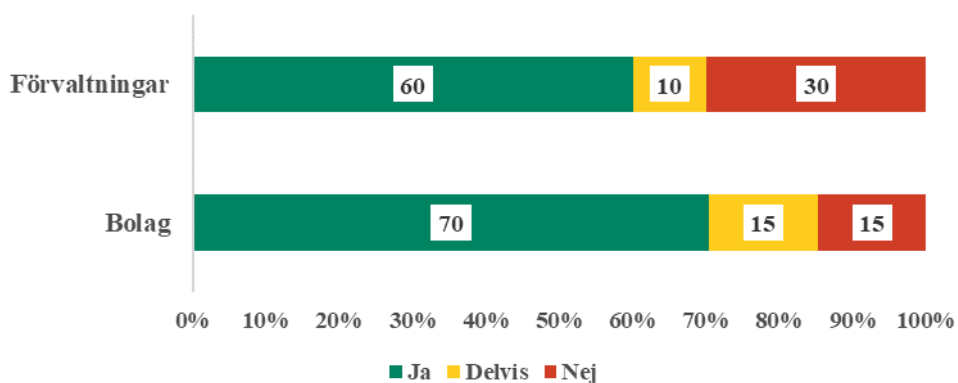
Figur 15 visar att 35 procent av förvaltningarna och 45 procent av bolagen har en systematisk hantering av avvikelser kopplat till verksamhetens systematiska miljöarbete. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 20 procent respektive 30 procent delvis ha en systematisk hantering av avvikelser kopplat till miljöarbetet, medan 45 procent av förvaltningarna och 25 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 15 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att ha en systematisk hantering av avvikelser kopplat till verksamhetens systematiska miljöarbete.

Säkerställa att allvarliga avvikelser inom miljöarbetet rapporteras vidare till central nivå

Figur 16 visar att 60 procent av förvaltningarna och 70 procent av bolagen säkerställer att allvarliga avvikelser inom miljöarbetet rapporteras vidare till central nivå. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 10 procent av respektive 15 procent delvis säkerställa att allvarliga avvikelser inom miljöområdet rapporteras vidare, medan 30 procent av förvaltningarna och 15 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 16 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att säkerställa att allvarliga avvikelser inom miljöarbetet rapporteras vidare till central nivå.

Följa upp

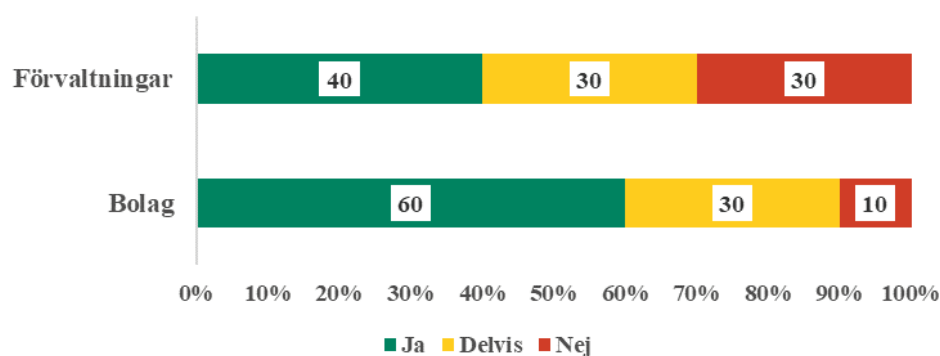
Avsnitt 5 ”Uppföljning och rapportering” i anvisning för systematisk miljöledning innehåller tre bestämmelser på lokal nivå, men 5.2 c ingår inte i årets rapport eftersom bestämmelsen inte är aktuell för årets uppföljning.

Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- följa upp lokala miljömål och åtgärder i sin verksamhets budget och i sin verksamhets planer.
- Utvärdera effektiviteten i sin verksamhets systematiska miljöarbete med utgångspunkt i interna kontroller och granskningar.

Följa upp lokala miljömål och åtgärder

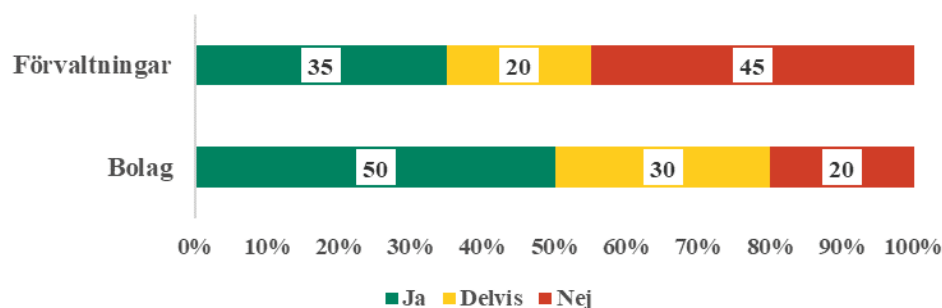
Figur 17 visar att 40 procent av förvaltningarna och 60 procent av bolagen följer upp lokala miljömål och åtgärder. Av både förvaltningar och bolag bedöms 30 procent delvis följa upp miljömål och åtgärder, medan 30 procent av förvaltningarna och 10 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 17 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att följa upp lokala miljömål och åtgärder.

Utvärdera verksamhetens systematiska miljöarbete

Figur 18 visar att 35 procent av förvaltningarna och 50 procent av bolagen utvärderar verksamhetens systematiska miljöarbete. Av förvaltningarna och bolagen bedöms 20 procent respektive 30 procent delvis utvärdera verksamhetens systematiska miljöarbete, medan 45 procent av förvaltningarna och 20 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 18 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att utvärdera verksamhetens systematiska miljöarbete.

Förbättra och utveckla

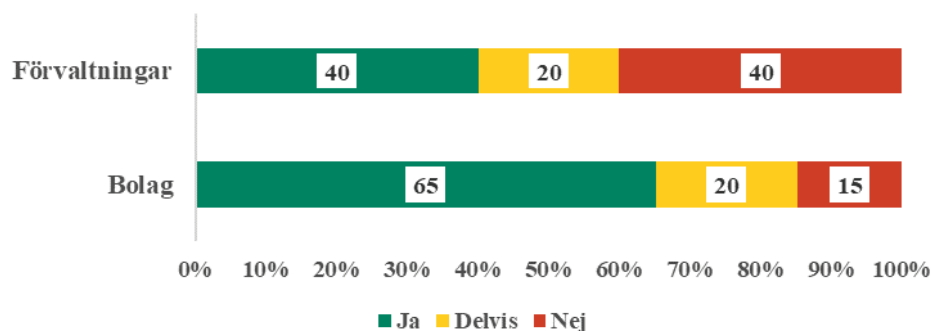
Avsnitt 6 ”Förbättring och utveckling” i anvisning för systematisk miljöledning innehåller två bestämmelser på lokal nivå vilka i årets miljörevisioner har delats in i tre delar. Bestämmelse 6.2 b har inte haft en enskild mätning utan har vävts in i 4.2 b om att korrigera mål och åtgärder vid behov, samt ingår i bestämmelse a.

Nämnd och bolagsstyrelse ska med stöd av förvaltnings- och bolagsledning:

- utifrån uppföljningen och utvärderingen fatta beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och avsätta nödvändiga resurser.
- aktivt följa förbättringsarbete och vid behov korrigera samt utvärdera om de når avsedda effekter.

Använda resultatet från utvärderingen för att driva miljöarbetet framåt

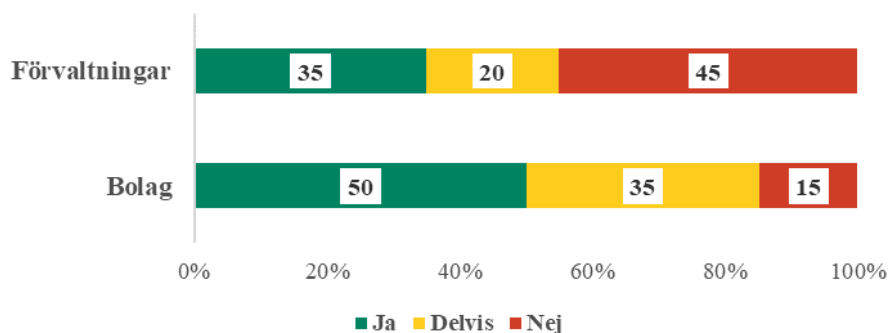
Figur 19 visar att 40 procent av förvaltningarna och 65 procent av bolagen använder resultatet från utvärderingen för att driva miljöarbetet framåt. Av både förvaltningar och bolag bedöms 20 procent delvis använda resultatet för att driva miljöarbetet framåt, medan 40 procent av förvaltningarna och 15 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 19 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att använda resultatet från utvärderingen för att driva miljöarbetet framåt.

Utifrån uppföljningen och utvärderingen fatta beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och avsätta nödvändiga resurser

Figur 20 visar att 35 procent av förvaltningarna och 50 procent av bolagen utifrån uppföljningen och utvärderingen fattat beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och avsatt nödvändiga resurser. Av förvaltningar och bolag bedöms 20 procent respektive 35 procent delvis fatta beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och avsätta resurser, medan 45 procent av förvaltningarna och 15 procent av bolagen inte bedöms uppnå bestämmelsen.

Figur 20 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis eller inte bedöms nå upp till bestämmelsen om att utifrån uppföljningen och utvärderingen fatta beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och avsätta nödvändiga resurser.

Sammanfattning av enkätsvar om temaområden inför stödjande miljörevision 2022

I denna bilaga sammanfattas förvaltningarnas och bolagens svar på frågorna om temaområden i miljöförvaltningens enkät inför 2022 års stödjande miljörevisioner. Syftet med att inkludera temaområden var att bredda kunskapen och förståelsen kring stadens styrande dokument, samt att belysa hur miljöledningssystemet kan bidra till att nå de satta målen i den ekologiska dimensionen. För varje fråga med svarsalternativ redovisas ett diagram som visar svarsfördelningen. Frågor med fritext sammanfattas i löpande text.

Bilagan är strukturerad efter de fyra temaområdena:

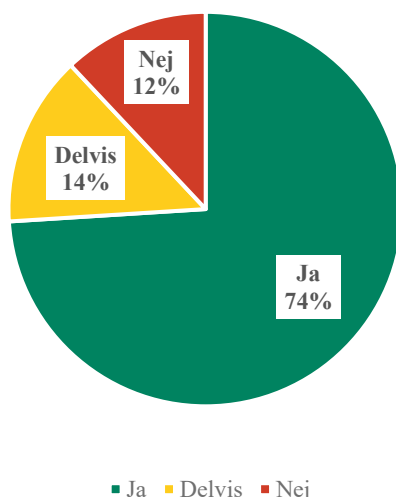
- [Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030](#)
- [Göteborgs Stads energiplan 2022–2030](#)
- [Göteborgs Stads åtgärdsplan för god vattenstatus 2023-2027¹](#)
- [Miljö- och klimatpåverkan från investeringar](#)

Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030

Anser ni att avfallsplanen är ett betydande styrdokument utifrån er miljöpåverkan?

Figur 1 visar svarsfördelningen på frågan ”Anser ni att avfallsplanen är ett betydande styrdokument utifrån er miljöpåverkan?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 74 procent av verksamheterna ja, 14 procenten delvis och 12 procent nej.

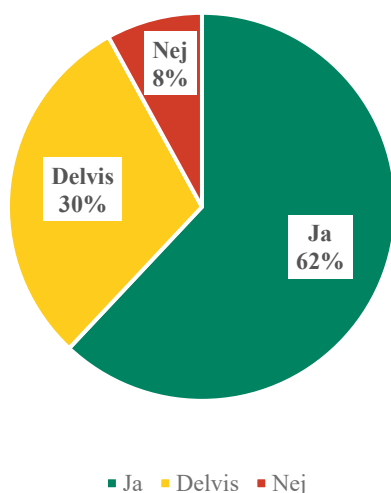
¹ Ännu inte beslutad. Godkändes av miljö- och klimatnämnden 2022-11-22 och skickades vidare till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för fastställande. [Protokoll Göteborgs Stad, Miljö- och klimatnämnden, § 216 Dnr MKN-2021-4872, 2022-11-22 \(goteborg.se\)](#)

Figur 1 visar andel förvaltningar och bolag som uppger att de helt, delvis eller inte anser att avfallsplanen är ett betydande styrdokument utifrån deras miljöpåverkan.

Har ni kartlagt och bedömt hur er verksamhet berörs av avfallsplanen?

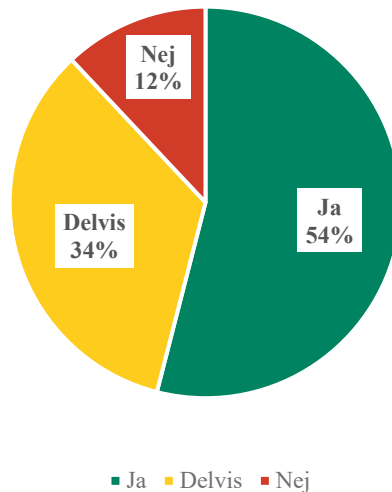
Figur 2 visar svarsfördelningen på frågan ”Har ni kartlagt och bedömt hur er verksamhet berörs av avfallsplanen?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 62 procent av verksamheterna ja, 30 procent delvis och 8 procent nej.

Figur 2 visar andel förvaltningar och bolag som uppger att de helt, delvis eller inte har kartlagt och bedömt hur deras verksamhet berörs av avfallsplanen

Har ni kartlagt och bedömt vilka processer/projekt/aktiviteter som påverkar verksamhetens avfallsmängder?

Figur 3 visar svarsfördelningen på frågan ”Har ni kartlagt och bedömt vilka processer/projekt/aktiviteter som påverkar verksamhetens avfallsmängder?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 54 procent av verksamheterna ja, 34 procent delvis och 12 procent nej.

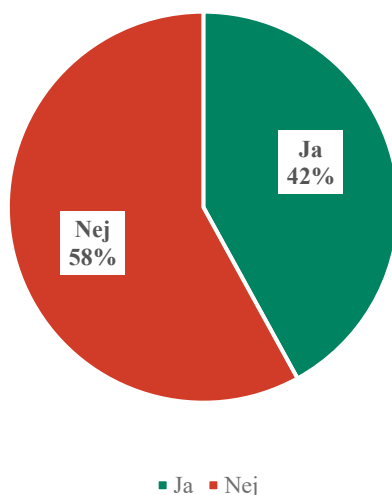
Figur 3 visar andel förvaltningar och bolag som uppger att de helt, delvis eller inte har kartlagt och bedömt vilka processer/projekt/aktiviteter som påverkar verksamhetens avfallsmängder.

Vilka åtgärder för att minska avfallet ser ni som viktigast?

Förvaltningarna och bolagen meddelade flera olika åtgärder som de ser som viktigast för sina verksamheter. De vanligast förekommande åtgärderna som nämndes var: Ökat återbruk och återanvändning, förlängd livstid på bland annat elektronik, minskad användning av engångsartiklar, kompetenshöjning och strategiskt inköpsarbete. Även åtgärder gällande masshantering i staden nämndes flera gånger.

Önskar du någon speciell samordning i avfallsfrågan?

Figur 4 visar svarsfördelningen på frågan ”Önskar du någon speciell samordning i avfallsfrågan?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 42 procent av verksamheterna ja och 58 procent nej.

Figur 4 visar andel förvaltningar och bolag som uppger om de önskar någon speciell samordning i avfallsfrågan eller inte.

Med vilka?

Det var vanligast förekommande att bolagen nämnde andra bolag som de vill samordna avfallsfrågan med, och att förvaltningarna nämnde andra förvaltningar. Det uppgavs ett flertal önskemål om att samordna arbetet med masshantering i staden, där bland annat Kretslopp och Vatten, Renova och miljöförvaltningen nämndes som viktiga aktörer. Andra förslag gällde bland annat samordning av avfallsmätning, samordning mellan byggande förvaltningar och bolag samt flera önskemål om en stadengemensam informationskampanj för minskat avfall.

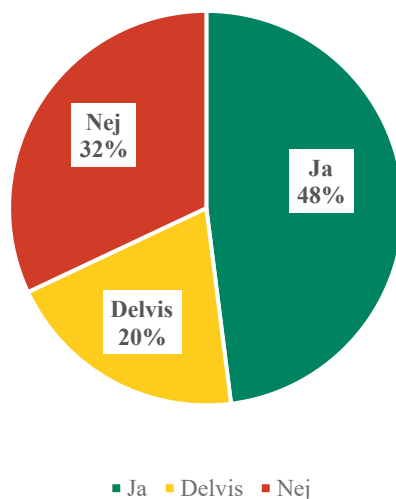
Har ni några medskick till dem som ansvarar för avfallsplanen?

De vanligaste medskicken var önskemål om ett gemensamt krafttag och plattform. Det önskas stöd och ett gemensamt arbete med en tydligare målbild.

Göteborgs Stads energiplan 2022–2030

Anser ni att energiplanen är ett betydande styrdokument utifrån er miljöpåverkan?

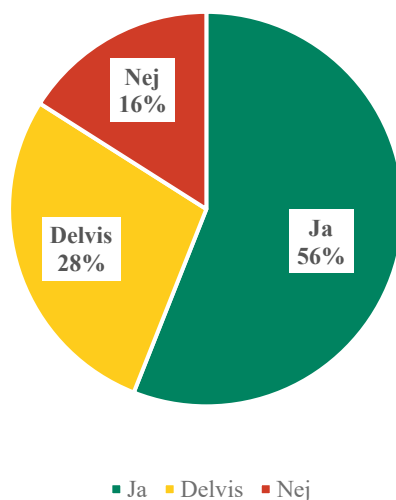
Figur 5 visar svarsfördelningen på frågan ”Anser ni att energiplanen är ett betydande styrdokument utifrån er miljöpåverkan?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 48 procent av verksamheterna ja, 20 procent delvis och 32 procent nej.

Figur 5 visar andel förvaltningar och bolag som uppger att de helt, delvis eller inte anser att energiplanen är ett betydande styrdokument utifrån deras miljöpåverkan.

Har ni kartlagt och bedömt hur er verksamhet berörs av energiplanen?

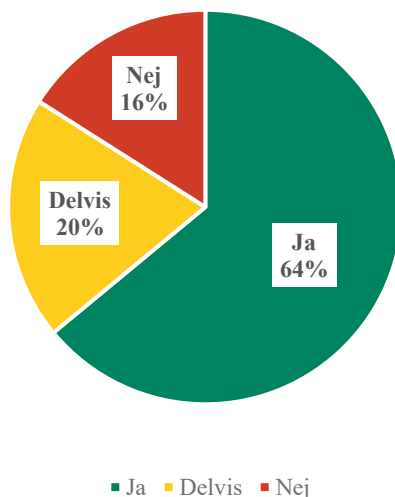
Figur 6 visar svarsfördelningen på frågan ”Har ni kartlagt och bedömt hur er verksamhet berörs av energiplanen?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 56 procent av verksamheterna ja, 28 procent delvis och 16 procent nej.

Figur 6 visar andel förvaltningar och bolag som uppger att de helt, delvis eller inte har kartlagt och bedömt hur deras verksamhet berörs av energiplanen.

Har ni kartlagt och bedömt vilka åtgärder i energiplanen som berör er verksamhet?

Figur 7 visar svarsfördelningen på frågan ”Har ni kartlagt och bedömt vilka åtgärder i energiplanen som berör er verksamhet?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 64 procent av verksamheterna ja, 20 procent delvis och 16 procent nej.

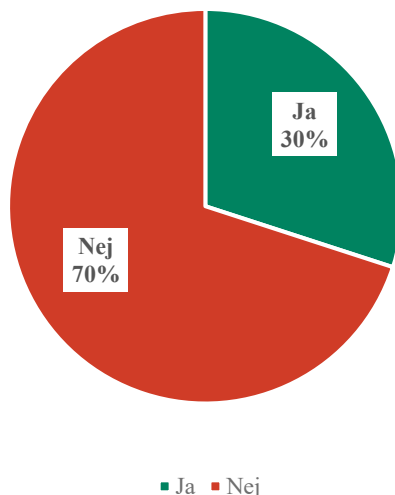
Figur 7 visar andel förvaltningar och bolag som uppger att de helt, delvis eller inte har kartlagt och bedömt vilka åtgärder i energiplanen som berör deras verksamhet.

Vilka åtgärder ser ni som viktigast?

Förvaltningarna och bolagen meddelade flera olika åtgärder som de ser som viktigast för deras verksamhet. De vanligaste förekommande åtgärderna som nämndes var att ställa krav på energieffektivisering, att enbart använda förnybara energikällor och att möjliggöra för gröna transporter.

Önskar du någon speciell samordning i energifrågan?

Figur 8 visar svarsfördelningen på frågan ”Önskar du någon speciell samordning i energifrågan?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 30 procent av verksamheterna ja och 70 procent nej.

Figur 8 visar andel förvaltningar och bolag som uppger om de önskar någon speciell samordning i energifrågan eller inte.

Med vilka?

Flera av verksamheterna efterfrågar samverkan kring energieffektivisering med sina hyresvärdar. Även samverkan kring ökad installering av solpaneler och laddstolpar önskades. Göteborg Energi, Lokalförvaltningen, GöteborgsLokaler och Higab beskrevs som viktiga aktörer i energiarbetet.

Har ni några medskick till dem som ansvarar för energiplanen?

Medskicken till ansvariga för energiplanen var relativt få, men det yttrades önskningar kring samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag. Särskilt viktigt var detta för förvaltningar som inte själva äger fastigheterna eller lokalerna för sin verksamhet.

Göteborgs Stads åtgärdsplan för god vattenstatus

På vilket sätt påverkar er verksamhet vattenfrågan/förbrukning/utsläpp?

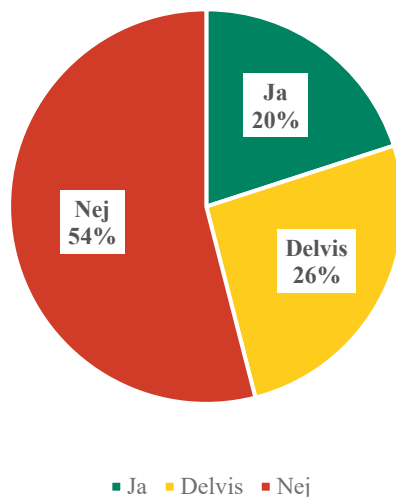
I vilken utsträckning som stadens förvaltningar och bolag anser sig påverka god vattenstatus varierar. De vanligast förekommande svaren var genom kemikalier, daglig verksamhet och dagvatten.

Vilka aktiviteter/projekt/processer i er organisation påverkar vatten?

I vilken utsträckning förvaltningarnas och bolagens aktiviteter/projekt/processer påverkar vatten varierar. De vanligaste förekommande områdena som uppgavs var dagvatten, markanvändning och kemikalier.

Har ni mål och åtgärder som kopplar till påverkan av vatten?

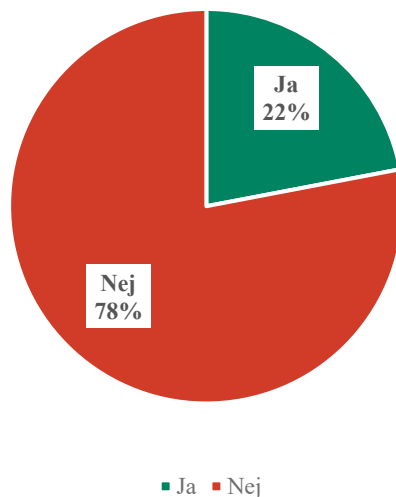
Figur 9 visar svarsfördelningen på frågan ”Har ni mål och åtgärder som kopplar till påverkan av vatten”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 20 procent av verksamheterna ja, 26 procent delvis och 54 procent nej.

Figur 9 visar andel förvaltningar och bolag som uppger att de helt, delvis eller inte har mål och åtgärder som kopplar till påverkan på vatten.

Önskar du någon speciell samordning i vattenförvaltningsfrågan?

Figur 10 visar svarsfördelningen på frågan ”Önskar du någon speciell samordning i vattenförvaltningsfrågan?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 22 procent av verksamheterna ja och 78 procent nej.

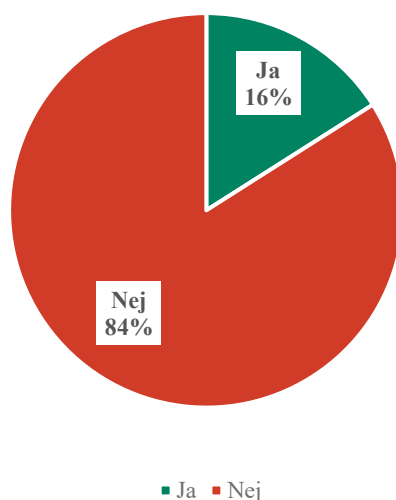
Figur 10 visar andel förvaltningar och bolag som uppger om de önskar någon speciell samordning i vattenförvaltningsfrågan eller inte.

Med vilka?

Från verksamheter som önskade ytterligare samordning kom förslag på samverkan på tre nivåer: samverkan med en specifik förvaltning eller bolag, samverkan med angränsande fastigheter och en mer strukturerad staden-övergripande samordning.

Är er förvaltning/bolag med i stadens arbete med åtgärdsplanen för god vattenstatus?

Figur 11 visar svarsfördelningen på frågan ”Är er förvaltning/bolag med i stadens arbete med åtgärdsplanen för god vattenstatus?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 16 procent av verksamheterna ja och 84 procent nej.

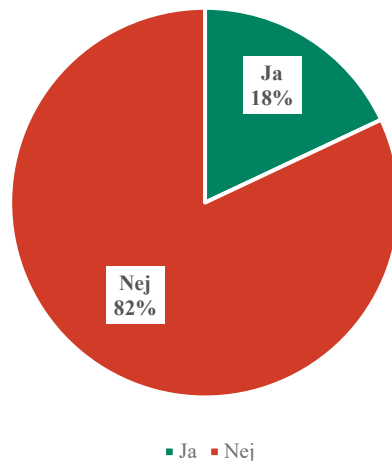
Figur 11 visar andel förvaltningar och bolag som uppger om de är med i stadens arbete med åtgärdsplanen för god vattenstatus eller inte.

På vilket sätt?

Majoriteten av de förvaltningar och bolag som är med i stadens arbete med åtgärdsplanen för god vattenstatus svarade att de deltar i detta arbete genom arbetsgrupper i staden.

Skulle er förvaltning/bolag vilja vara med i arbetet med åtgärdsplanen för god vattenstatus?

Figur 12 visar svarsfördelningen på frågan ”Skulle er förvaltning/bolag vilja vara med i arbetet med åtgärdsplanen för god vattenstatus?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 18 procent av verksamheterna ja och 82 procent nej.

Figur 12 visar andel förvaltningar och bolag som uppger om de skulle vilja vara med i arbetet med åtgärdsplanen för god vattenstatus eller inte.

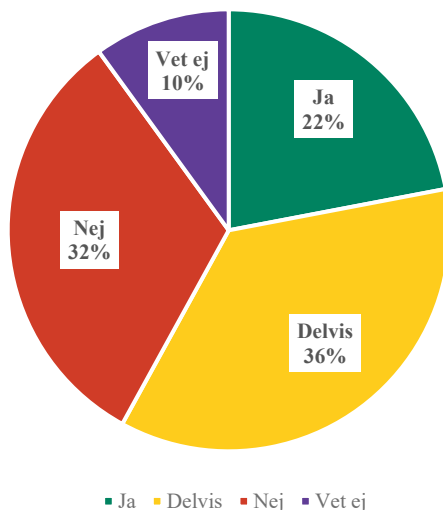
Har ni några medskick till dem som ansvarar för framtagning av åtgärdsplan för god vattenstatus?

Medskicken till ansvariga för planen var relativt få. En reflektion som skickades in var behovet av att se till att ansvaret för arbetet med god vattenstatus fördelas väl även efter omorganiseringar i staden.

Miljö- och klimatpåverkan från investeringar

Har ni identifierat nödvändiga investeringar för att er verksamhet ska nå era miljö- och klimatmål?

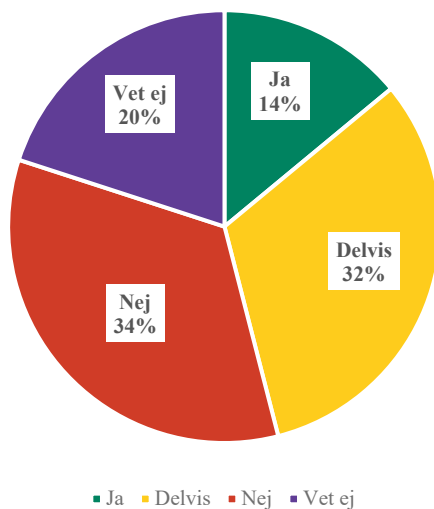
Figur 13 visar svarsfördelningen på frågan ”Har ni identifierat nödvändiga investeringar för att er verksamhet ska nå era miljö- och klimatmål?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 22 procent av verksamheterna ja, 36 procent delvis, 32 procent nej och 10 procent vet ej.

Figur 13 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis, inte har eller inte vet om de har identifierat nödvändiga investeringar för att deras verksamhet ska nå deras miljö- och klimatmål.

Utvärderar ni era planerade och pågående investeringar med avseende på miljö- och klimatpåverkan?

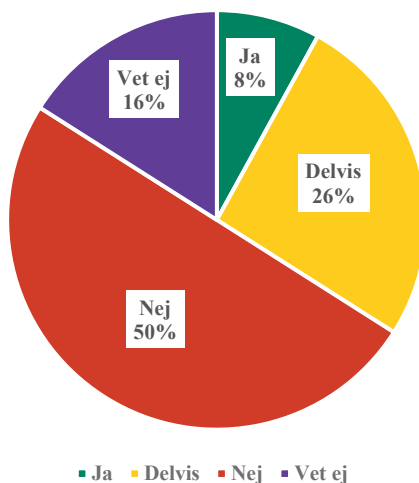
Figur 14 visar svarsfördelningen på frågan ”Utvärderar ni era planerade och pågående investeringar med avseende på miljö- och klimatpåverkan?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 14 procent av verksamheterna ja, 32 procent delvis, 34 procent nej och 20 procent vet ej.

Figur 14 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis, inte alls eller inte vet ifall de utvärderar deras planerade och pågående investeringar med avseende på miljö- och klimatpåverkan.

Gör ni klimatberäkningar på era planerade och pågående investeringar?

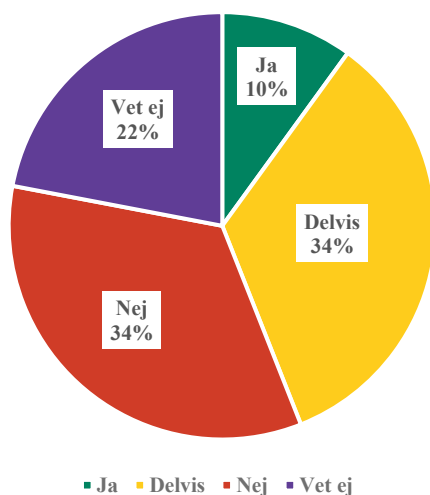
Figur 15 visar svarsfördelningen på frågan ”Gör ni klimatberäkningar på era planerade och pågående investeringar?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som på enkäten svarade 8 procent av verksamheterna ja, 26 procent delvis, 50 procent nej och 16 procent vet ej.

Figur 15 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis, inte gör eller inte vet om de gör klimatberäkningar på deras planerade och pågående investeringar.

Har ni inkluderat klimatrelaterade risker i er riskanalys på planerade och pågående investeringar?

Figur 16 visar svarsfördelningen på frågan ”Har ni inkluderat klimatrelaterade risker i er riskanalys på planerade och pågående investeringar?”. Av stadens 50 förvaltningar och bolag som svarade på enkäten svarade 10 procent av verksamheterna ja, 34 procent delvis, 34 procent nej och 22 procent vet ej.

Figur 16 visar andel förvaltningar och bolag som helt, delvis, inte har eller inte vet om de inkluderat klimatrelaterade risker i deras riskanalys på planerade och pågående investeringar.

Miljöförvaltningen

Box 7012, 402 31 Göteborg

Telefon, växel: 031-365 00 00

E-post: miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se